

KĄ PASĖJAI, TA IR PIAUK!

PREZIDENTO JOHNSONO, RUSKO IR McNAMAROS DABARTINĖS POLITIKOS VIETNAME TEISINIMAS VAIZDŽIAI ĮRODO, KAD JAV NEGALI ATSISAKYTI PASAULIO POLICININ-KO PAREIGŲ, NORS JOS NEMALONIOS IR SUNKIOS. — CHRONIŠKAI KARTOJAMOS KLAIDOS NEATLEIDŽIA NUO ATSAKOMY-BĖS.

Vytautas Meškauskas

Prezidento Johnsono ir jo svarbiausių ministerių Roberto McNamara bei Dean Rusk pastangos pateisinti JAV karo veiksmus Vietname galvojančiam žmogui sukelia mišrius jausmus. Iš vienos pusės atrodo, kad dabartinė JAV laikysena yra teisinga, nes kitos išeities nėra. Iš antros -- darosi piktą, kodėl taip ilgai delsta. Juk tie patys faktai, kuriuos šiandien skelbia administracijos pareigūnai, jau buvo žinomi daug seniau. Ir jei taip, bandymas jų nepastebėti buvo daugiau ar mažiau nusikalstamas darbas, kurį negalima pateisinti noru laimėti rinkimus.

Kai dar prieš rinkimus ABC "liberalus" komentatorius Howard K. Smith "Issues and Answers" programoje paklausė senatoriaus Goldwaterio kaip galima sustabdyti tiksliai komunisticiniams partizanams Vietname, jei tas tikslas eina iš dalies per Laos teritoriją, ir kiekvieną dieną, per džiungles?

Gudresnis politikas (tai nebūtų davęs aiškaus atsakymo, nors tai ir būtų rinkėjų inteligencijos iššūkis, Goldwateris tačiausiai pasirinko tiesos kelią. Jo atsakymas skambėjo taip:

"Tuo reikalu yra keli pasiūlymai. Aš nematau, kad mes jais pasinaudotume, tačiau džiungles galima būtų išnaikinti mažo kalibro atominėmis bombomis."

Tas atsakymas buvo išnaudotas prieš Goldwaterį, aiškinant, jog jis yra ištroškęs karo. Šiandien bombarduojamas ir Laosas, ir šiaurinis Vietnamas ir neatsisakoma net panaudoti atominio bombų, jei tai bus reikalinga. O rinkėjai, kurie pasisakė už "taikos apaštalą", tai politikai, viešosios nuomonės tyrinėtojų vieningu teigimu, didele dauguma pritarė Pasak J. Alsopą, Johnsonas šiandien turįs didesnę pritarimą savo užsienio politikai negu turėjęs F. D. Rooseveltas prieš Peral Harbor. Prezidentas norįs tačiau gauti 100% pritarimą, tik todėl jis dar teisina-si.

Dėlto reikėtų tik pastebėti, kad šiuo momentu, kada, atrodo, kelio atgal jaunėbėra, JAV piliečiai ir neturi kito pasirinkimo kaip tik šaukti: "My country right or wrong!"

Bet toks patriotinių jausmų pakilimas vistic dar neleidžia užmiršti praeties klaidų. Juo la-

biau, kad jos chroniškai kartojamos. JAV atrodė esančios taip įsimylėjusios taiką, kad nebuvo rimtai skaičiuojamos su jų gali-mu įstojimu į pirmąjį ir antrąjį pasaulinį karą. Tas tik padaršino agresorius. Pagaliau ir po antrojo karo, kada komunistai įsigalėjo Kinijoje, o Čiang Kai-šekas buvo priverstas pasitraukti į Formozą, 1960 m. sausio 5 d. prezidentas Trumanas spaudos konferencijoje pareiškė nebesidomįs nacionalistų likimu, o jo Valstybės Sekretorius Dean Achesonas paaiškino, kad Čiangas pats turįs pakankamai pinigų nusipirkti jam reikalingų ginklų.

Po septynių dienų tas pats Achesonas nuėjo toliau aiškin-damas, kad JAV gynimosi linija eina nuo Aleutų salų iki Japonijos ir per ją iki Filipinų. Formozos ir Korėjos jis nepaminėjo. Tiesa, jis dar pastebėjo, kad nors niekas negali garantuoti kitų Ramiojo Vandenyno erdvės kraštų visiško saugumo, bet, jei jie gin-tųsi, jiems padėtų per Jungtines Tautas visas civilizotas pasaulio valstybes. Toks pareiškimas buvo su-prastas kaip paskatinimas paūti Korėją, ką Stašinas birželio 25 d. ir pradėjo. Kitą dieną Trumanas su JT visuotinio susirinkimo pri-tarimu įsakė savo kariuomenei ginti Korėją. Korėjos karui pra-sidėjus Trumanas, dar prieš Kinijai į įsimašiant, pareiškė, jog JAV naudos kiekvieną ginklą, tačiau nenorėtų griebtis atominės bombos (jo pareiškimas lapkričio 30 spaudos konferencijoje). Tai buvo padaršinimas kiniečiams.

Ir šiandien Lippmannas aiški-na, kad JAV negali būti policinin-ku visam pasauliui, kas, žinoma, yra teisinga, tačiau iš kitos pu-sės, kiekvienas bandymas api-brėžti JAV interesų sferą, kaip tai darė Achesonas, yra laiko-mas pakvietimu komunistams už-imti likusius už tos linijos kraš-tus.

Už tat noromis nenoromis JAV negali atsikasyti atsakomybės už kitų pasaulio kraštų likimą. Ką pasėjai, tą ir pjauki! Tai kartais labai nemaloni, bet būtina parei-ga, iš kurios negali išsisukti.

● KOVAI SU NETURTU ĮSTAIGA, kuriai vadovauja Sargent Schriver, pasižymi ne menkais laimėjimais: apie 50 tos įstaigos pareigūnų gauna 19,000 dol. metinės algos.

Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono velykinių margučių dažymo proga buvo sukviešti svetimųjų valstybių diplomatai šeimos nariai, kuriuos globojo lietuvaitės. Nuotraukoje iš dešinės: Lietuvos atstovas J. Kajeckas žinoti besivašinantį jaunimą. Šalia stovi A. Vitėnas, jr. Pyragaitį plauna Valstybės sekretoriaus Rusk duktė Peggy, šalia stovi Etiopijos ambasadoriaus duktė, toliau Carol Lippincott, Paula McCathran ir kairėje Elena Jurgėlaitė.

BRAZILIJOS VYRIAUSYBĖ TARP DVIEJŲ UGNIŲ...

JURGIS ŠATORIUS,
Dirvos spec. koresp.
Brazilijoje

gos reformos, be demagogiško prieskonio, tegalinčios išvesti kraštą iš akligatvio, į kurį ši tauta buvusi nukreipta buvusių vyriausybų. Ši vyriausybė negalinti pasitenkinti reformomis, kurios nepateisintų į jas žmonių dedamų vilčių.

Prezidentas apibrėžė tikrosios demokratijos tikslus ir jai duotas galimybes. Nors ir buvusieji prieš šį prezidentą krašto valiuotojai savo rinkiminėse plat-formose ir žadėdavo kovoti prieš infliaciją, tačiau tik šio preziden-to vadovaujamoji vyriausybė rimtai dirba, siekdama ekonomišką pastovumą ir sociališką teisingumą -- baigia laikraštis.

Paul N. Show, plačiai kome-nuojamas žurnalistas vieninteliame anglų kalba Brazilijoje iš-einančiame dienraštyje "The Brazil Herald" apie revoliuciją IV.3, taip rašė: "Revoliucija yra kaltinama įvedusi karišką režimą Brazilijoje. Šio režimo pro-de-mokratiški pareiškimai esąs tik žydas kariškai diktatūrai pri-dengti. Revoliucijos vadovus atvirai puola ir kaltina įtakingi katalikų bažnyčios vadovai, intelektualai - liberalai bei kairio-sios grupės. Jie visi kaltina val-džią, kad pastaroji vykdanti "kul-tūrišką bei intelektualią tero-rą, saugališkus areštus" t. ir t. Net du Aukščiausiojo Kariško Tribunolo nariai prisideda prie kaltintojų choro. Revoliucija yra kaltinama, jog ji bandanti sude-rinti revoliucinius ir demokratiškus procesus, ir vykdydama šį derinimą ji kenkiaanti abiems. Revoliucinė valdžia yra kaltina-ma, kad ji esanti priėm usi taip vadinamą "kavos politiką", kuri "griaunanti krašto pramonę", kas lyglagrečiai atsiliepa į finansų bei ekonominę politiką, kurios, lyg bumerangas, dar didesne jėga sugrįžta į prekybinius bei so-cialinius interesus, o su jais kar-tu ir į Brazilijos gamintojus bei sunaudotojus.

Gi "kietos rankos" atstovai bei jų revoliuciniai draugai, lygiai kaip iš pilietinių taip ir iš kariš-ky sluoksnių, kaltina valdžią per dideliu bailumu ir tolerancija prieš nusikaltusius krašto įstaty-mams. Jų nuomone, visi įvykę va-lymai yra logiška revoliucijonier-rių pergalės išraiška. Jie nuro-do, jog V. Vokietija pratęsdama įstatymą apie karo nusikaltėlių persekiojimą net ligi 1970 m., veikė teisingai prieš tokius nu-

sikaltėlius. Šios "kietos rankos" atstovai nurodo, jog prezidento sutikimas leisti vykdyti laisvus rinkimus II-je valstijų š.m. spalio mėn. yra tolygus revoliucijos išdavimui. Jie nurodo, kad to-kių rinkimų metu į savo postus vėl galėsia sugrįžti antirevoliucini-ųjų pažiūrų asmenys" -- rašo Paul Show. "Tiesa, kad vyriausybė esanti kalta ir yra padariusi daug nuodėmių, kartais nepri-ėmusi reikalingų sprendimų ita-čiau yra ir antroji tiesa, kuri nė kiek ne menkesnio svorio kaip pir-moji: dabartinė vyriausybė yra paveldėjusi tokių sunkių proble-mų taip pat yra vertas ir pagyri-mo" -- baigia žurnalistas.

Toki svarbūs krašto dienraš-

Kas nauja
Pasaulyje

● PREZIDENTAS JOHNSONAS per televiziją ir radijo transliuo-tos spaudos konferencijos metu drąsiai ir atvirai pareiškė, kad JAV esą žmonių, negalinčių ati-daryti burnas, kai bombomis nai-kinamos JAV ambasados ir žudo-mi mūsų žmonės (turėdamas omenyje JAV ambasados suspro-gdinimą Saigone) tuo tarpu kaitil-ty ir radaro stočių š. Vietname bombardavimas iššaukia pro-tesų audras.

● JAV MARINŲ DALINYS buvo išlaipintas Dominikos respubli-koje apsaugoti JAV ir kitų val-s-tybų piliečių išsiskėlimą. Tame krašte, bent jos sostinėje, dalis kariuomenės sukilo ir norėjo grąžinti buv. prezidentą Bosch, įtariamą bendradarbiavusį su Castro.

● P. VIETNAMO AVIACIJOS viršininkas gen. Nguyen Cao Ky pareiškė, kad būtina išsiskirti P. Vietnamo kariniams daliniams į š. Vietnamą. Ten jau veikiančios slapotos P. vietnamiečių bazės. Tik tokie gyvi desantai, genero-lo nuomone, priverstų Hanoi vy-riausybę pagalvoti, ar karas iš viso buvo vertas aukų ir pastangų.

● PREKYBOS SEKRETORIUS JOHN CONNOR vienos kalbos metu turėjo progą pareikšti Wa-shingtono administracijos nusi-statymą dėl negrų vado dr. King paskelbto boikoto Alabamos ga-miniams. J. Connor pareiškė, kad boikotas nepasitarnauja šio kraš-to interesams.

● ABC TELEVIZIJOS bendro-vės specialistų grupė jau spėjo atsidurti Maskvoje ir tartis dėl tiesioginių TV transliacijų iš Sov. S-gos naujojo Comsat (satelito) pagalbos. Jiems buvo mandagiai, bet ir aiškiai, atsakyta, kad "dėl esamos politinės situacijos" tai per ankstyvas užsimojimas.

Šiai kaip Sao Paulo išėinąs "Folha da Sao Paulo" savo IV.3 vedama-jame, minėdamas revoliucijos metines į visą reikalą židri gana objektyviai ir santūriai. Tačiau (Nukelta į 2 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS

įvyks gegužės 29 ir 30 dienomis, Statler Hilton viešbutyje 7th Ave. ir 33rd St., New York, N. Y.

SEIMUI NUMATYTA SEKANTI DARBOTVARKĖ:

Šeštadienį, 29 dieną:

10:00 — 12:00

Registracija,
Iškilmingas posėdis.
Inž. Jono Jurkūno paskaita tema: ALT S-gos vei-kimo gairės ateities.

2:00 Darbo posėdis.

a) Seimo prezidiumo ir komisijų sudarymas.
b) Sąjungos valdybos pranešimai: S-gos pirm. Vytautas Abraitis ir izd. Povilas Ališauskas.
c) Revizijos komisijos pranešimas.
d) Diskusijos dėl pranešimų.
e) Lietuvos laisvinimo organizacijos reikalai: dr. Bronius Nemickas ir Emilija Čekienė.

7:00 val. vak. B A N K E T A S.

Invokacija — dr. kun. S. Valiušaitis.
7 val. cocktail, 8 val. vakarienė, 10 val. šokiai.

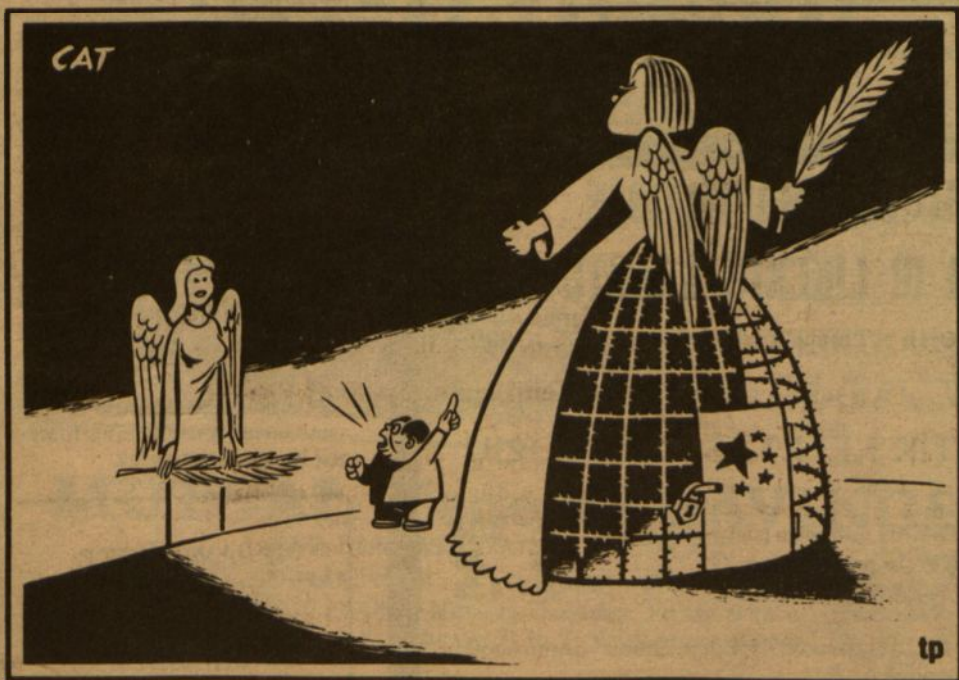
Sekmadienį, gegužės 30 dieną:

9:00 — 12:00

1) Skyrių pirmininkų pranešimai.
2) Sąjungos valdybos rinkimai.
3) Tarybos rinkimai.
4) Revizijos komisijos rinkimai.
5) Rezoliucijų priėmimas.

Po pietų tose pačiose patalpose įvyks VILTIES drau-gijos narių susirinkimas.

ALT S-gos valdyba kviečia visus narius suvažiavime gausiai dalyvauti.

Mao: - Aš noriu tokios, o ne kitokios taikos!

VIENO PAVEIKSLO ISTORIJA

ISPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS ISPANIJOJE

Prieš aplėdžiant Madridą, po pietų, paskutinį kartą užbėgau vienas į Prado (muziejų) atsisveikinti su šedevrais: pasakyti su diev Rafaeliui, Ticianui, Zurbarnui, Murillo, Goy -- "Maja vestida" ir "Maja desnuda". Noriu dar žvilgtelti į visam pasauli garsų Velasquezo milžinišką paveikslą "Menines", kuriame paskirta atskira salė su spec. prietaisais dienos apšvietimu. Jis užima visą sieną ir vienas pats viešpatuoja salėje.

Tas paveikslas turėjo vaizduoti Ispanijos karaliaus Pilypo IV šeiminę, bet dėka antrosios karaliaus žmonos Marijanos ten pateko Velasquezas ir iškrito jos nemylima, 17 metų podukra infantina Marie-Tereze iš pirmųjų karaliaus vedybų (Marie-Tereze buvo Henriko IV anūkė iš motinos pusės, tuom pačiu pusėsėrė Liudviko XIV).

Paveikslas jau buvo pradėtas tapyti, kai karalienė su palydovais atėjo pasižiūrėti. Karalius Pilypas IV jai paaiškino, koks turės būti paveikslas: visa karališka šeima su infantu draugėmis (meninės) etc. Karalienė įsižiūrėjusi į figūrų išdėstymą energingai užprotestavo:

-- Tas paveikslas nepriimtinas. Jame vaizduojama Marie-Tereze vienoje aukštumoje su mūsų dukterim Margarita. Mes dabar kariuomenę su Prancūzija, o Marie-Tereze yra mūsų priešas Liudviko XIV pusėsėrė. Jūs užmirštate, kad mano tėvas, Austrijos Imperatorius yra jūsų sąjungininkas.

Politika, žinoma, buvo tik pretekstas. Visi žinojo, kad karalienė neketė savo podukros.

Nežiūrint visų karaliaus aiškinimų, kuris užstojo Velasquezą (jis 30 metų jau buvo karaliaus dvaro dailininku ir "Rūmų Maršalų" t.y. vyr. ūkvedžių) karalienė tėsė:

-- Žinoma, reikia, kad Marie-Tereze būtų paveiksle, bet kur nors toliau, iš šono.

Visus ginčus išrišo Marie-Tereze, kuri užsigavus pareiškė, kad tokiose sąlygose ji geriau nefigūruosianti paveiksle ir užrietus nosį išėjo.

Šioje vietoje ir prasideda istorinis paveiklo momentas, kuris nulėmė Infantos likimą ir turėjo įtakos į Velasquezo paskutines dienas.

Pilypas IV norėjo, kad tas paveikslas būtų padarytas, tad pareiškė karalienei, kad Velasquezas galės paveikslą pabaigti ir su viena infantina Margarita -- jauniausia dukterim.

Velasquezas atsakė, kad tokiu atveju jam iš kairės pusės, dėl kompozicijos trūkms vieno asmens.

Karalius, kuris save laikė me-no žinovu, su tuo sutiko:

-- Įdėkite bet ką... pavyzdžiui save bėpėsiant, tai bus labai originalu, jei žinoma jos didenybė karalienė jums suteiks garbę ir leis figūruoti kartu su ja tame pačiame paveiksle.

Karalienė buvo labai patenkinta nugalėjusi savo podukrą, sutikimo ženklai linktelėjo galvą ir išėjo su visa svita.

Brazilija...

(Atkelta iš 1 psl.)

kraštutinių dešiniųjų, dažnai su Guanabaro gubernatoriumi C. Lacerda rišamas dienraštis "Tribuna da Imprensa" ta pačia proga ir data rašė, "jog tik vienas prezidentas yra švarus nuo korupcijos pinklių ir nedalyvauja abejotinos vertės biznio susitarimuose. Prieš metus laiko Jango vyriausybė, kriminališkai nusikalsdama, mus beveik įtraukė į sovietinių satelitų orbitą; gi šiandieninė mūsų vyriausybė mus taip pat kriminališkai traukia į JAV orbitą" -- rašė laikraštis.

Žinia, popieris yra kantrus ir pakenčia visokių savimeilių politikierių postringavimus. Tačiau ką laikraščiai berašytų, visi sutinka, kad kai tik pagerės ūkinis gyvenimas, šis kraštas atsibus iš finansiška - ekonomiško slo-gičio, kuris su Maskvos bernų organizuotais streikais, baigė pasmaugti krašto tikišką gyvenimą. Gi dabar, nors dirbti priveržti, bet ir laisvės dirbti niekas nevaržo.

Nespėjo nusiraminti karalienės sukeltas triukšmas, kai pas Velasquezą atėjo tarnas ir pranešė:

-- Jos didenybė infantina Marie-Tereze įsako "Rūmų Maršalui" tuoj ateiti į jos apartamentus... Židiny rūksta!...

Velasquezas, kaip "Rūmų Maršalas", "vyriausias tarnas" -- toks buvo jo titulas prie dvaro, privalėjo rūpintis visa kuo, kas blogai rūmuose veikė.

Vidury kambario stovėjo infantina Marie-Tereze, baltoji šilko suknelė. Visame savo 17 metų grožyje...

Dailininkas priklaupe ant vieno kelio ir pažiūrėjo į židinį. Infantina nusišypsojo ir šaltu tonu prabilo:

-- Girdėjau, kad Prancūzijos karaliaus pasiuntinys slaptai atvykęs į mūsų rūmus. Ponas rūmų maršalas turėtų žinoti ko jis nori?

Nebūdamas kilmingu Velasquezas negalėjo tiesiai kreiptis į karalaite. Jis kreipiasi į guvernantę atsakydamas:

-- Tai Prancūzijos karaliaus ministerio pirmininko Mazarino patikėtinis Hugner de Lione. Greičiausiai, kad jis nori vesti taikos derybas tarp Prancūzijos ir Ispanijos ir baigti karą.

-- Kuris alina abu mūsų kraštus, -- nukirto Marie-Tereze, kalbėdama lyg į sieną. -- Tikėdumės, kad talka bus įvykdyta nors ir prieš norą jos didenybės karalienės, mūsų pamotės austrijos.

Velasquezas nusilenkęs norėjo išeiti, bet princesė davė medali-joną savo guvernantei, kad ji perduotų Velasqueziui, sakydama:

-- Jei Prancūzijos karaliaus pasiuntinys pamatys tą medali-joną, gal jis tada linksmesne širdim ves taikos derybas...

Guvernantė perdavė medali-joną Velasqueziui. Audiencija baigta. Dailininkas išėjo atbulas Infantai nesukrutėjus kambario vidury.

Koridorių jis žvilgtelėjo į medali-joną. Tai gerokai pagražinta Marie-Tereze. Suprato, kad iš neapykantos savo pamotei ji aukojasi už talką ir nori ištektė už Liudviko XIV-to.

Velasquezas nuskubėjo pas savo draugą Haro -- ministerį pirmininką ir jam papasakojo visą istoriją, patikėdamas medali-joną.

Haro tuoj suprato, kad vedybos galėtų ginčą likviduoti, o Hugner de Lione irgi ta proga galėtų iškilkti pas Liudviką XIV, žinoma, jei portretas patiktų.

Velasquezas tapydamas, iš savo kampo klausėsi dviejų valstybės vyrų derybų dėl taikos, kurie įmantriais sakiniiais diskutavo taikos sąlygas. Jis mato, kad Haro lyg netyčia pradeda žaisti su Marie-Tereze medali-jonu, paskui parodo ambasadoriui, kuris į jį žiūri iš arti. Prancūzo veidas nušvinta, lyg kažką sugalvojo ir atsisveikindamas sako:

-- Jeigu jo didenybė sutiktų duoti originalą mano karaliui, talka būtų greit pasirašyta.

Jam išėjus Haro sako Velasqueziui:

-- Man atrodo, kad infantas neapykanta prieš pamotę išeis Ispanijai į gerą. Iškeisim mergaitę į talką.

Velasquezas toliau dirbo prie savo paveiklo. Iš kairės jis nupiešė save vietoj Marie-Tereze, o vidury infantą Margaritą sidabrinėje suknelėje, laukiant pundo šokolado, kurį jai tiesia Ma-

ria Augustina Sarmiento.

Pilypas IV, kad išblaškyti nuobodulį reguliariai ateidavo ap-lankyti savo dailininką.

Vieną dieną jis pareiškė pageidavimą:

-- Aš norėčiau, kad įdėtumėt į paveikslą mano šunį Brojio. Tai mano vienintelis draugas.

Tai išgirdęs karaliaus juokdarys Porto Salto spiria šuniui.

-- Už ką mušti tą gyvulį? -- paklausė karalius.

-- Todėl kad negaliu mušti savo valdovo -- piktai atsakė juokdarys.

-- Įdėk abudu į paveikslą, -- nutarė karalius. -- Juokdarys, kuris pavydi mano šuniui, atvaizduos dvariškį.

Ir juokdarys spiriantis šunį tapo įamžintas paveiksle.

Pilypas IV buvo silpnos valios, daugiau rūpinosi savo širdies reikalais negu valstybės, bet jam rūpėjo derybos dėl dukters vedybų su Liudviku XIV. Karalienė prieštaravo ir, Austrijos ambasadorius protestavo.

Paveikslas įgavo formas, bet infantina nuolat trukdė dailininką, norėdama sužinoti kaip vyksta derybos su prancūzais.

-- Jie nori Katalonijos ir keletos tvirtovių -- pasakė jai Velasquezas.

-- O jeigu man duotų didelę pasogą? Pavyzdžiui 500,000 ecus (ekų). Prancūzija reikalinga pinigų.

Išdidi vargšė nežinojo, kad Ispanijos ižde tuo laiku švilpavo vėjai!

Pagaliau paveikslas buvo užbaigtas ir iškilmingai pristatytas karaliaus šeimai ir dvariškams. Kaip priklauso, karalius su karaliene sėdi pirmoje eilėje. Marie-Tereze diplomatiškai susirgo.

Velasquezas palengva nuima nuo paveiklo uždangą ir salėje pasigirsta pasitenkinimo garsai.

Staiga Pilypas IV atsistoja ir sako:

-- Šitame paveiksle dar trūksta vieno dalyko!

Jis paprašė teptuko, dažų ir ant Velasquezo krūtinės paveiksle nupiešė Santiago ordino kryžių. Tai buvo aukščiausias ordinas, kurį jis galėjo suteikti Velasqueziui.

1659 metais Prancūzija pasirašė su Ispanija taip vadinamą Pyrenėjų taiką, kurioje viena iš sąlygų buvo, kad Marie-Tereze turės ištektė už Liudviko XIV.

Tais pat metais Velasquezas karaliaus buvo pakeltas į didikus ir nežiūrint dvariškių intrigų gavo savo ordiną. Tą dieną atėjo Marie-Tereses guvernante pas Velasquezą.

-- Ką, vėl židiny rūksta? -- Ne, jos aukštybė nori pasikalbėti su "don" Diego Rodriguez da Sylva y Velasquez...

Šį kartą Marie-Tereze tiesioginiai, be tarpininkų paprašė Velasquezą organizuoti vestuvių iškilmes.

-- Aš jums išpaįsysisu balto šilko suknelę su sidabriniais kaspinais.

-- Panašią į tą kur dėvėjau tą dieną, kai atsisakiau pozuoti paveiksliui. Tai bus man laimės ženklas.

Velasquezas rūpinosi vestuvių ir iškilmių organizavimu, p iėšė kostiumų projektus jaunajai ir karalienei, darė dekoracijų projektus, (čia jo likimo bendrumas su Leonardo da Vinči, kuris iki savo mirties dirbo tokius pat dar-

Naujieji Vasario 16 Gimnazijos rūmai.

V. Alseikos nuotrauka

VOKIETIJOS RINKIMAMS

ARTĖJANT

V. Alseika

Rinkimai į Vak. Vokietijos Bundestagą -- parlamentą įvyks rugsėjo 19 d. ir atrodo, kad visų partijų rinkiminės kampanijos įkarštis įsisiubuos šią vasarą. Šiuo metu partinės kovos dar nestebime, tačiau atsiranda kiti, gana būdingi ir gal tik Vak. Vokietijoje išryškėję politinės kovos bruožai. Toji kova persimetė į masinio tiražo spaudą. Prieš kelius mėnesius daug kam atrodė keista, net nesuprantama, kai žymūs politikos vyrai, kaip buvęs kancleris Adenaueris ar parlamento pirmininkas Gerstenmaieris savo pažiūras dėstė plačiai skaitomoje, geltonojoje spaudoje. Antras bruožas -- tai politikos kuluaruose vis slankiojantis Franz-Joseph Strausso šešėlis. Tai ambicingas politikas, dar 1953 m., turėdamas 38 m. amžiaus, jau buvęs Adenauerio kabinete, nuo 1956 m. per šešrius metus buvęs gynybos ministru ir dėl žinomos "Spiegelio" bylos turėjęs pasitraukti iš vyriausybės. Straussas ir toliau vadovavo GSU (krikščionims demokratams Bavarijoje), taigi, valdžios partijai. CSU parlamente turi 50 atstovų, o CDU/CSU frakcijos atstovų bendras skaičius siekia 242. Balandžio m. CSU suvažiavime Miunchene

bus pas François D. Važinėjo į St-Jean-de-Luz Prancūzijos parubėžį, organizuoti "Pyrenėjų Taikos" ir Liudviko XIV vestuvių su Marie-Tereze iškilmes. Persižaidė ir staiga mirė 1660 m. (60 metų amžiaus).

Jau būdamas Prancūzijos karalienė Marie-Tereze pasakodavo:

-- Aš visuomet turėjau širdy nujautimą, kuris man primindavo, kad turiu ištektė už karaliaus ir vis šibždėdavo, kad to esu verta... o buvęs taikos derybų delegatas, naujas Liudviko XIV Užsienių reikalų ministeris Hugues de Lione murmėdavo, kad žadėtoji pasoga vis negauta.

Praslinkus 40 metų po vedybų Marie-Tereze broliui, Ispanijos karaliui mirus bevaikiui, Prancūzija už pasogą perėmė iš Marie-Tereses įpėdininkystės teises į sostą ir jau senelis Liudvikas XIV, pristatydamas dvarui savo anūką kunigaikštį Anjū paskelbė savo garsiąją frazę:

-- Ponai, štai Ispanijos karalius.

Tokia vieno Prado paveiklo istorija.

Straussas didele balsų dauguma vėl perrinktas partijos vadovu. Politiniai sluogsniai dabar klausia: ar Straussas pasieks savo tikslą, ar per būsimą valdžios pertvarkymą (po rinkimų rugsėjo m.) jam pavyks įkopti į postą? Tai baubas, kurį nuolat kelia masinė spauda ir pirmoje eilėje Nannen leidžiamas nepaprastai populiarus iliustruotas žurnalas "Stern" (tiražas 1,8 mil. egz. kas savaitę). Žurnalas masės patraukia ne tik Bondo romanais, seksu bei kriminalinių uolimų aprašymais, bet ir šuoliatais, kurių tikslas -- sukompromituoti Straussą. Prieš pusmetį "Stern" savo kolumnistais pasikvietė Berlyno burmistrą Brandtą ir ... iki šiol žurnalo niekinamą Straussą. Abu pakaitomis, kas antras numeris dėstė politines pažiūras bei laisvai diskutavo su savo oponentais. Atrodo, demokratiname krašte tai buvo įmanoma. Bet... kai "Stern" konkurenciniame, Miunchene leidiamame "Quick" žurnale pasirodė nepasirašytas puolimas prieš užsienio ministrą Schroederį, buvo įtarta, kad autorius esąs Straussas. "Stern" leidėjas ir vyr. redaktorius griebsi nepaprasto žygio: jis paskelbė atvirą laišką Straussui ir jį pradėjo žodžiais: "Tamsta esi atleistas!" Laiške leidėjas puolė politiką, nestas puolęs Schroederį. Straussas atsakė, kad visa esą melas ir leidėjui iškėlė bylą teisme. Šiaip ar taip, nesigilinant į tos kovos užkulius, pasitenkinsime nurodymais, kad iš tikrųjų rinkiminę kovą pradėjo masinių tiražų žurnalų redaktoriai ir jie visuomenei išryškino vieną svarbų bruožą: toji kova vyks koalicijos partijų tarpe ir ji ypatingai palies kontraversinę Strausso asmenybę. Savo ruožtu spauda, bent jos dalis, jau bent metus veda kampaniją prieš Schroederį. Tuo būdu stebime, kad visuomenei pristatomi neigiamieji politikos herojai.

Ne paslaptis, kad Straussas yra dinamiškas politikas, gi pagal žinomos aiškiaregės Washingtono Jeane Dixon spėjimus, jis net būsiąs Vak. Vokietijos diktatoriumas... Kokios buvusio "atominio ministro" Bonnoje galimybės patekti į valdžią? Iki šiol prieš jo grįžimą į Bonną kategoriškai pasisakė tik laisvieji demokratai ir socialdemokratai. Pagal šveicarių spaudos samprotavimus, Straussui patekti į valdžią esančios dvi galimybės, jei per rinkimus absoliučią daugumą įgytų

krikščionys demokratai -- CDU-CSU (tokią daugumą jie turėjo 1957-1961 m.) arba jei būtų sudarytas vad. didžiosios koalicijos kabinetas su socialistais. Jei su CDU-CSU su FDP, o socialistai -- opozicijoje, tai Strausso galimybės žymiai sumažėtų. Pagal apklausinėjimo duomenis Strausso populiarumas nesą didelis, nes apie jį teigiamai pasisakė 26% apklaustųjų, neigiamai -- 55%, tuo tarpu Schroederį teigiamai vertina 69%.

Šiuo metu dar per anksti svarstyti būsimos Bonnos valdžios koalicijos galimybės. Pagal institutų apklausinėjimo duomenis svarbus veiksnys esąs tie 26% Vak. Vokietijos gyventojų, kurie neturį jokių pažiūrų, iš jų pusė visai nedalyvaus rinkimuose. Iš likusiųjų 75% pastaruoju metu už partijas pasisako: 37% už SPD (socialistus), 34% už CDU/SCU ir 5% už laisvuosius demokratų (FDP). Žinoma, tai tik polinkis, nes per keturius mėnesius vaizdas gali pasikeisti. Iš visų partijų daugiau galimybių turi socialdemokratai. Per kiekvienus rinkimus jų balsų skaičius kilo -- pvz. 1949 m. jie turėjo 131 mandatą parlamente, o 1961 m. jau 190. Socialistų rinkiminiai strategai yra apsaikėję, kad palyginus su 1961 m. jų balsų skaičius turėtų padidėti 6,2% tuo tarpu krikščioniškosios partijos nustosiančios 1,9% balsų. Tai reikštų, kad SPD laimėtų apie 28 mandatus, o CDU netektų 8-10 mandatų. Jei tie samprotavimai pasiteisintų, tai socialistai pasirodytų pirmą kartą esą stipresni už CDU (tačiau be CSU), tokiu atveju jie galėtų sudaryti koaliciją ir su FDP ir su CSU ir, žinoma, su CDU. Tuo tarpu CDU (į ją įeina ir katalikai ir evangelikai), jei ji norėtų valdyti su laisvaisiais demokratais, negalėtų atsisakyti nuo koalicijos su CSU. Kitaip tariant, kad Straussas patektų į valdžią ir užimtų svarbų postą, reiktų dviejų sąlygų: turėtų žymiai pakilti socialistų balsai ir CSU turėtų įsigyti, kaip ketvirtąją partiją, dar svarbesnį, nepriklausomą, vaidmenį.

Vasarą rinkiminę kampaniją bus vedama su visu prideramu įkarščiu. Valdžios partija, besirengdama kampaniją, stebi visuomenės nuotaikas. Pagal apklausinėjimus, jei anksčiau valdžios politiką rėmė 55% rinkikų, tai pastaruoju metu tas populiarumas jau nusmuko iki 34%. Žinoma, čia atsiliepa nesėkmės užsienio politikos srityje. Tad numatoma, kad bus daugiau kreipiama dėmesio į laimėjimus vidaus politikoje. Socialistai numato kaip tik pulti Erhardo ir vidaus ir užsienio politiką, jie pasiryžę daugiau išpopuliarinti ir jų kandidatų į kanclerius -- Willy Brandtą ir, jei galima, suorganizuoti viešas diskusijas su Erhardu. Socialistus erzina tai, kad visų nepasisekimų nepaisant, Erhardas masėse vis dar populiarusnis už Berlyno burmistrą. Visos trys partijos pasiryžusios modernizuoti savo rinkiminę kampaniją. Jos kreips dėmesį ne tik į milijonus "svyruojančių" už ką balsuoti, bet ir į tris milijonus jaunųjų gyventojų, kurie pirmą kartą eis prie urnų.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC 5th 4.59

2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey. 5th 3.98

3. CANADA DRY VODKA 5th 2.98

4. Imp. French NAPOLEON Brandy..... 5th 3.35

5. COINTREAU Liqueur 5th 4.75

6. CHIANTI Imported Wine 5th .98

7. Zeller SCHWARZE KATZE 5th 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio, kraštų.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

JAIS GALIME DIDŽIUOTIS

Nekartą turėjome progą pasi-
džiaugti ir pasididžiuoti lietuvių
laimėjimais įvairiose srityse.
Lietuvių vardas žinomas sporto
pasaulyje, meno srityje randami
tarptautinį garbę įgiję dailininkai,
turime muzikų kviečiamų dir-
guoti simfoniniams orkest-
rams. Įvairiausiose gyvenimo
srityse rasime iškilų ir gražių
įvertintų asmenų, tik ne visi jie
randa reikalo ar tinkamos pro-
gos viešai per spaudą afišuotis.
Nesmerktini né tie, kurie
greičiau pasirodo spaudos pusla-
piuose ir leidžia daugiau apie
savo laimėjimus sužinoti. Ne-
smerktini né tie, kurie savo pa-
šaukimo srityje lygiai vertina sa-
vo mokslinius laimėjimus ir daž-
no įgimtą kuklumą.

Lietuvių spaudoje kas kart daž-
niau pradėta užsiminti ne vien
tik apie futbolo žvaigždes, bet
ir tuos kukliuosius mokslo žmo-
nes, kurie nesustojo vietoje diplo-
mą "aplaistę", bet tą diplomą
palaikė pirmąją pakopą į toli-
mesnę mokslinę pažangą, į nau-
jus laimėjimus -- savo asmeni-
nių troškimų įgyvendinimui, savo
sugebėjimų ir mokslinės poten-
cijos išnaudojimui, o tuo pačiu ir
lietuvių garbės ir Lietuvos var-
do išpopuliarinimui.

Neperseniausiai buvome užsi-
minę, kad pagarsėjusių įvairiose
mokslo srityse lietuvių "atradi-
mas" ir būtų mūsų spaudos bend-
radarbių pareiga, kad visuomenė
žinotų, jog galime didžiuotis ne
tik kadaise garsiais kunigaikš-
čiais, darbščiais ir sumaniais
seniūnais, lietuvių kovos dvasia
ir laisvės troškimu gyvenusiais
partizanais, ne tik savo buvu-
siais titulais ir garbingomis pa-
reigomis didesniame ar mažes-
niame valstyje. Didžiuotis galim
ir žinoti privalome, kad tuo metu,
kada didesnės visuomenės dalies
dėmesys buvo nukreiptas į parti-
nius santykius, į lietuvių Char-
tos dėsnius ir panašius emigra-
cijoje reikalingus ir neišvengia-
mus reiškinis, ne mažą dalis
jaunesnės kartos žmonių pasi-

ryžo parodyti pasauliui, kad lie-
tuvių išeivija savo kultūrinio ir
mokslinio lygiu pakilo kur kas
aukščiau už norimą mums pri-
mesti žemdirbių, neapmokintų
darbininkų, angliakasių ar kito-
kų raumenų jėgos reikalingų imi-
grantų antspaudą.

Todėl, kad ir kukliai, kad ir
sunkiai tiesiant lieptą per infor-
macijos tuštumą, privalome ras-
ti sąsają tarp girtinos ir svei-
kintinos lietuvių kultūros ir me-
no reprezentacijos, kuri prasi-
deda gyvomis jaunimo tautinių
šokių, chorų, meno parodų de-
monstravimu su laimėjimais, at-
siektais pavienių lietuvių įvai-
riose mokslo šakose ir tais lai-
mėjimais išvedusiais mus iš ge-
gužinių su dūdų orkestrais ap-
linkos į platesnius vandenis.

Ir taip besišvalgant, didelės
Amerikos siaurame plote rasi-
me visai nepripuolamai verty-
bių atžymėti asmenų. Štai, kad ir
Clevelande ir to miesto apylinkė-
se trumpame laikotarpyje plačių
atgarsių susilaukė ne tik savo
srityse pažangūs, bet naujai iš-
radimais iškilę lietuviai: dr. Jo-
nas Maurukas, inž. Ričardas
Pauliukonis, chem. Albertas Mei-
lus. Inžinerijos srityje išradi-
mais ir mašinų patobulinimais
atsižymėjęs yra žinomas visuo-
menininkas dr. inž. Algirdas Na-
vytis. Mokslo sluoksniuose jau
nebesvetimos dr. R. Kašubos ir
dr. G. Mato pavardės. Be abejo,
kad čia pat ir nusikalsti teks, ne
visas pavardes paminėjus. Tikė-
kit, ne iš blogos valios, bet dėl
tinkamos informacijos stokos.

Bet jau vien šios pavardės --
iš vieno miesto -- daug ką pasako.
Jos pasako, kad atrama Lie-
tuvos ir lietuvių vardui iškelti
ir savų vyrų moksliniais lai-
mėjimais didžiuotis turi kur kas
svaresnį materijolą, negu kad iki
šiol buvome įpratę galvoti. Ar tik
neateina laikas pervertinti iki-
šiolines visų mūsų išeivijoje at-
siekty laimėjimų vertybes...

(J.Č.)

LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS SUAŽIAVIMAS

L. Bieliukienė

Tarp daugelio kitų mūsų tauti-
nių organizacijų, Lietuvių Moterų
Atstovybės organizacija laiks nuo
laiko pasiskardena spaudoje
centro, klubų ir įgaliotinių veika.
Organizacijos padaliniai --
klubai ir įgaliotinės -- nors ir nėra
tik gausus, kaip turėtų būti --
tautos gyvastingumą rodo įvai-
riuose laisvuosiuose kraštuose.
JAV, Vokietijoje, Italijoje, Pran-
cūzijoje, Kolumbijoje, Venecueloje,
Brazilijoje, Argentinoje, Kanadoje,
Urugvajui, Karibų salose yra šios
organizacijos veiklos židiniai.

Klubai ir įgaliotinės veikia pa-
gal esamas vietas ir krašto są-
lygas ir tautinės veiklos reikala-
vimus. Vienur, kaip Vokietijoje,
prižiūrimi mūsų tautiečių kapai,
lankomos senelių prieglaudos, sa-
natorijose atsidūrę ligonys, stei-
giamos mokyklos mūsų patiems
mažiausiems, ruošiami Motinos
Dienos minėjimai, dalyvaujama
tarptautiniuose kongresuose. Ki-
tur -- Italijoje -- suruošiami
priėmimai atvykstančioms iš
JAV ir kitų kraštų didžiųjų mo-
terų organizacijų atstovėms. Dar
kitur -- Pietų Amerikos valsty-
bėse -- dalyvaujama tarptauti-
niuose moterų kongresuose, kai
jie ten ruošiami, ir kitur. Tai vėl
-- Kanadoje ir Amerikoje -- su-
darytos bendros veiklos instituci-
jos su latvėmis ir estėmis. JA
Valstybėse esantieji klubai žino-

mi savo kultūriniais parengi-
mais, politine akcija, sluntiniais
Sibirian ir Lietuvon, parėmimais
kitų kraštų klubų ir centro. Pa-
galiau, centrinė vadovybė jau
daug metų specializuojasi daly-
vavime tarptautiniuose moterų
kongresuose arba vienu ar kitu
pretekstu, lankom kitų valstybių
moterų klubus.

Negalim girtis, kad kalnus nu-
verčiam, tačiau sugebame mo-
terų konferencijose, kuriose daly-
vaujame, iškelti ir gauti supрати-
mą mūsų valstybės nelaimės ir
tautos tragedijos, kai Lietuva vis
dar tebėra Sov. Rusijos okupu-

GFWC pirmininkė Mrs. Wil-
liams H. Hasebrook.

ta, nors jau yra praėję net dvi-
dešimt metų nuo karo pabaigos.
Kartais sugebame pasikalbėti su
didžiosios spaudos koresponden-
tais, pakalbėti per didžiulius ra-
dijo stotis, suorganizuoti straips-
nių parašymą įvairių kraštų
spaudai: anglų, prancūzų, ara-
bų, ispanų ir kitomis kalbomis.
Plačiai palaikomi šilti asmeni-
niai ryšiai su kitų tautų moterų
veikėjomis.

Organizacija kas trys metai
šaukia suvažiavimus. Renkama
vadovybė. Toks suvažiavimas ge-
gužės 1 ir 2 d. įvyks New York'e
Waldorf Astoria viešbutyje. Su-
sikaupsime prie Sibiro lietuvių
dėlių maldų minčių, svarstysime
vardo ir statuto pakeitimus, įteik-
sime pripažinimo pažymėjimus
dviem svetimtautėms, girdėsime T.
Dzikičienės vadovaujamų jaunų
kankininkių būrelį "Vaidilutė"
trumpą koncertą, išklauskime
centro, klubų ir įgaliotinių prane-
šimus, diskutuosime savo veiklą ir
neveiklą, rinksime sekantiems
trims metams vadovybę, išklauskime
Lietuvos Gen. Konsulo Vy-
tauto Stašinsko ir VLKio pirm.
min. Vaclovo Sidzikausko min-
tis, girdėsime General Federation
Women's Clubs pirm. Mrs. Wil-
liam H. Hasebrook kalbą, rašy-
tojos ir filantropės dr. Marion
Mill Preminger paskaitą apie dr.
Albert Schweizer, jo 90 m. sukak-
ties progą. Priimsim svarbias re-
zoliucijas.

Gen. Konsulo V. Stašinsko ir
VLKio pirm. V. Sidzikausko daly-

Dr. Marion Mill Preminger su garsiuoju humanistu dr. Albert
Schweizer Afrikoje.

vavimas -- labai svarbus suva-
žiavime dalyvausiančių svetim-
tautių atžvilgiu. Jėdū kalbės ne
tik mums, lietuviams, bet ir iš-
kilmingoje suvažiavimo dalyje
dalyvausiantiems svetimtau-
čiams.

Pirmą kartą GFWC 75 metų
istorijoje jos pirm. Mrs. Wil-
liam H. Hasebrook, bus sve-
tintaučių klubų suvažiavime pa-
grindinė kalbėtoja. Jos kalbos
tema: Darbas laisvei ir didybei.
Dar daugiau: ji būdama koncer-
tine dainininke, mūsų žinomos
pianistės Aldonos Kepalaitės
akompanuojama, solo giedos Ame-
rikos himną ir The Lords Prayer.
Mrs. William H. Hasebrook,
pirmininkė didžiausios pasauly-
je moterų organizacijos, turin-
čios virš 11 milijonų narių ir
virš 16 tūkstančių klubų 53 val-
stybėse. Ji yra ne tik talentinga

visuomenininkė, ne tik gabi kalbė-
toja, bet ir maloni asmenybė.

Dr. Marion Mill Preminger yra
parašiusi porą knygų, vedusi iš-
taigingą gyvenimą Hollywoode,
Paryžiuje ir kt., paskui virš 12
metų dirbusi humanisto, gydyto-
jo ir teologo dr. Albert Schwe-
izer žinioje Vid. Afrikoje, pradė-
dama tą karjerą nuo paprasčiausio
valytojos darbo. Yra adopta-
vusi 26 raupsuotus Afrikos vaiku-
čius. Dabar gyvena New York'e.
Yra įsteigusi dr. A. Schweizer
vardo fondą, laikoma daugiausia
atžymėjimų turinti moteris
Amerikoje. Patriotė vengrė ir ne-
abejotina mūsų draugė.

Apie suvažiavimą ir jo kalbė-
tojus jau yra žinių ir kai kurioje
amerikiečių spaudoje. Tikimės,
kad jų bus dar daugiau.

ARMONIENĖS KNYGA GRĄŽINO Į REALYBĘ...

Australijos lietuvių laikraštis
Mūsų Pastogė, labai šiltai atsi-
liepęs apie B. Armonienės ir A.
Nasvyčio knygą "Palik ašaras
Maskvoje", balandžio 5 d. L.L.
recenzijoje rašo, kad "vos gavęs
tą knygą vienu atsikvėpimu ją
perskaičiau ir turiu pripažinti,
kad gerai padaryta, jog ji pasi-
rodė ir lietuviškai. Daugumas lie-
tuvių jos angliškai nėra skaitę".
Po kelių būdingesnių knygos ci-
tatų, straipsnio autorius toliau
rašo:

"Pagyvenę beveik dvidešimt
metų už pavergtos Lietuvos ribų
mes jau taip susigyvenome ir įsi-
gyvenome į šią aplinką, kad pra-
dedame užmiršti arba netaip re-
aguoti į gyvenimą ir įvykius pa-
vergoje tėvynėje ir į mūsų brolių
kančias. O tos kančios, kaip p.
Armonienė tvirtina, nepasibaigė
1941 metų brutaliais išvežimais,
bet jos trunka iki pat dabar..."

"Armonienės knyga grąžina
mūsų iš mūsų susikurtos iliuzori-
nės tikrovės į pačią realybę ir
verčia mus vėl rūpintis savais
pavergtais broliais, nuleistas ran-
kas vėl pakelti kovai prieš tėvy-
nės ir tautos pavergėją. Perska-
čius tą knygą pasijunti vėl atga-
vęs atbukusius jausmus savie-
siems ir kenčiantiems..."

Australijos lietuviai tą knygą
galės įsigyti per p. A. Krausą ir
yra išsiųsta didesnis kiekis ir Mū-
sų Pastogei.

Knygos platinimas vyksta ne-
lauktu greičiu, Amerikoje ir Ka-

nadoje ji gaunama pas visus kny-
gų platintojus. Pavieniai asmenys
gali knygą užsisakyti paštu per
Dirvą.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITUANUS -- ketvirtasis 1964
m. numeris, arba dešimtasio to
žurnalo tomas. Redaktorius T.
Remekis, Adm. adresas: Litu-
anus, P.O. Box 9318, Chicago,
Illinois 60690. Leidžia Lituanus
Foundation, Inc. Šiame numeryje
Pr. Zundė rašo apie demogra-
finius pasikeitimus Lietuvoje, L.
Dambriūnas patiekia būdinguo-
sius lietuvių kalbos bruožus, A.
Plateris nagrinėja išeivių pro-
fesionalų padėtį išeivijoje.

Lietuviškos literatūros repre-
zentacija patikėta Br. Vaškeliui,
pristatant Jurgį Baltrušaitį, me-
nas atstovaujamas dail. V. Vir-
kau.

Tiek savo išore tiek turiniu žur-
nalas daro malonų įspūdį ir tin-
kamai reprezentuoja lietuvių
angliškai skaitančiam pasauli-
je.

DIRVOJE YRA
DIDELIS
PASIRINKIMAS
NAUJAUSIŲ
KNYGŲ!

CLEVELANDO PAJAMŲ
MOKESTIS

Dirvoje (Nr. 46) Clevelando
kronikoje gražiai pristatomas lie-

tuvių kilmės miesto tarybos na-
rys Edward F. Katalinas, kuris
taip gražiai užstoja clevelandie-
čius. Gali būti visokių nuomonių
apie pajamų mokestį Clevelande
ir jo priemiesčiuose, bet tvirtinti,
kad jis palies tik namų savi-
ninkus yra tiesiog nepatogu. Iš
Clevelando didžiųjų dienraščių
žinome, kad šį pajamų mokestį
mokėty visi Clevelande dir-

Esu dėkingas Dirvai už Nr. 47
tiksliai apibūdintus balsuotinus
klausimus -- Issues Nr. 1, 2, 3
ir 5. Tokio paaiškinimo reikėjo
ir klausimui Nr. 7, už kurį bal-
suodami clevelandiečiai pritar-
s proporcingesniams mokesčių pa-
skirstymui.

Mielie clevelandiečiai, nepa-
mirškite balsuoti gegužės 4 d.
rinkimuose.

G. J-nas
Cleveland

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti.
juos galite atsiųsti paštu, nes
mes apmokam visas pašto
persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividen-
das 4 1/2% išmoka
du kart per
metus.

Šokio sukūryje...

V. Aiseikos nuotrauka

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Laukinis laikraščių neskaito

Toks šnkis apie spaudos reikšmę kadaise laimėjo Lietuvos žurnalistų Sąjungos paskelbtos konkurso pirmąją premiją. Šnks buvo taip teisingas ir geras, kad ir šiandien nieko geresnio negalėtume sugalvoti. O ypač geras dar tuo, kad jis visiškai nesensata. Gi Amerikos lietuvių pasaulyje jis eina teisingyn ir teisingyn, Tarytum anojedainelėje: juo geriau, juo labiau man veidelis raudonyn...

Ir staiga trys skambučiai sudrumstė mano jaukią dvasinę ramybę. Gaunu laišką, kokį gavo turbūt 150 Amerikos lietuvių organizuotų žurnalistų ir 150 neorganizuotų. Storą laišką su dviem lydraščiais ir dviem prijungtais pranešimais -- iš viso 12 mašinarščio puslapių. Ir su trim autentiškais parašais rašalu: Amerikos Lietuvių Bendruomenės Vakarų Apygardos pirmininko, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininko ir Amerikos Lietuvių Bendruomenės Švietimo Tarybos pirmininko...

Man eiliniam tautiečiui be jokių reikšmingesnių titulu, toks įvykis, savaime aišku, yra nepaprastas. Jis reiškia ir pagarbą, ir nelauktą dėmesį, ir gili sujaudinimą. Retkarčiais gaunu pavienį įdomių laiškų ir atvirukų. Bet laišką su trijų svarbių institucijų pirmininkų parašais gal tik kartą per dešimtmetį. Todėl jį skaitau atidžiai, degdamas nekantrumu sužinoti, kur ir kaip dar galėčiau būti naudingas mūsų tautos ir valstybės reikalams.

Pasirodo, yra atsiradęs rimtas reikalas, ir dargi reikalas, artokai stovįs prie mano užkietėjusios, saulės sukeptos širdies. Paskelbtas spaudos mėnuo!

Ir šia reta proga JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas prašo mane "ateiti talkon ir spaudoje, ypatingai gegužės mėnesyje, kelti ir ryškinti mūsų spaudos svarbą, kvieisti visus lietuvius tapti lietuviškos spaudos skaitytojais ir rėmėjais". Ir kas dar labiau dirgina mano išdidumą, pirmininkas taip pat prašo "pareikšti savo mintis bei sugestijas, kokios priemonės naudotinos, kad lietuviška knyga puoštų kiekvieno lietuvių butą, o laikraštis taptų kasdieniniu ir kasavartiniu svečiu..."

Beje, čia truputį užkliuvau, radęs švelnų nuomonių skirtumą dėl mūsų tautinės valdžios autoritetų puošniausio stiliaus bei pažiūrų į spausdinto žodžio vaidmenį.

Išskyrus vieną kitą iliustruotą albumą ar Romuvos išleista

Anyksčių šilę su dailininko P. Lapės piešiniais, šiaip jau daug labai gražių knygų dabar mes negalime išleisti, ir iš viso ligšiol dar nebuvau įpratęs žiūrėti į knygą, kaip į buto papuošalą. Kad mokslas ir menas maitina bei puošia mūsų protą ir sielą, apie tai jau žinojo ir kalbėjo įžymūs senovės romėnų senatorius Ciceronas. Bet kad knyga būtų gyvenamojo buto papuošalas, tai jau žymiai vėlesnių laikų sąvoka. Tų laikų dvasią jautriai pajutęs, Kazys Binkis jau anuomet išlėdė kauniečiams užsakyti bibliotekas baldų dirbtuvėje, kur iš lentelių tau padarys gražiausius visų klasikų tomus, išdekoruos nuogarėles ir ant jų sudės norimų autorių užrašus. Tokiomis medinėmis knygomis galima žymiai pigiau ir daug įspūdingiau papuošti butą ir svečiui parodyti namų savininko aukštą kultūrą.

Tačiau man mažesnė naujiena, kad dabar laikraštis yra tik svečias dažu lietuvių patrioto bute. Svečias man yra tas, kuris į mano butą apsilanko kartą per metus, per mėnesį ar net ir kas savaitę. Bet jau Viešpatie apsaugok nuo tokio svečio, kuris įprastų lankytis kiekvieną dieną. Gal pirmininkas čia iš tikrųjų kitaip norėjo išsireikšti, nes neprileidžiu galimybės, kad jo idėja nebūtų pati kilniausia. Savo prašymu jis turbūt norėjo pasakyti, kad mes padėtume įrodyti, jog lietuviška laikraštis kiekvieno lietuvių bute pasidarytų ne koks užklystantis svečias, bet tikras, pilnateisus, nuolatinis, pastovus šeimos narys.

Toks šeimos narys, su kuriuo mes ne kartą gal baramės ir net mušamės, bet ne mažiau ir mylime, pasiilgstame išvykus, laukdami sugrįžtant, verkiame iš skausmo jam pasimirus.

Kituose ilgojo laiško puslapiuose neradau daug paguodos, išskyrus neabejotinai išmintingą tvirtinimą, kad "lietuviška spauda yra viena iš pagrindinių priemonių lietuvių išlaikyti" ir kad todėl JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba "spaudos reikšmei ypatingai pabrėžti, ją pakelti ir skatinti skelbia gegužės mėnesį spaudos mėnesiu..."

Tačiau pati intencija neabejotinai gera ir prašymas talkos šiam uždaviniui spręsti "iš mūsų periodinėje spaudoje rašančių", pageidavimas jų minčių ir sugestijų yra jauki paglostantis. Jeigu atsilieps visi trys šimtai mūsų organizuotų ir neorganizuotų žurnalistų, tai per gegužės mėnesį mūsų spaudoje gan-

greit nieko kito ir nebegausime paskaityti, kaip tik įrodinėjimus, kad reikia skaityti lietuviškas knygas ir laisvą asčius.

Trijų Bendruomenės institucijų pirmininkų jungt. s laiškas man begi parodė jų nė vieno nepasakytą, bet aiškiai slypinčią tikrąją padėtį: mūsų bendruomeninės valdžios viršūnės dar nežino, ką realiai ir be puošmenų galima padaryti, kad ši "viena iš pagrindinių priemonių lietuvių išlaikyti" būtų pabrėžta, pakelta ir paskaitinta.

Dėl to perdaug nusiminkime, ir tai nei papalimas, nei gėda mūsų garbingajai valdžiai, kurios teiravimasis ir dvasinis neramumas yra pagirtinas. Blogiausia tai, kad to nežinau ir aš, nors gačiau trigubai storesnį laišką su devyniais dignitorių parašais. Daug žinoju ir daug svajoju, kai dar buvau Europoje, bet kai prieš keliolika metų išlipau iš laivo New Yorko uoste, po mėnesio visos mano fantazijos ir protas sugniužo ir ligi šiol neprisikėlė. Dabar nežinau tik tiek, kad reikia dirbti, kas ir kaip bebūtų, ir kad laisvalaikio, jei yra prasmės ir ūpo, galima šis tas iš bėgančių minties akimirkų užrašinėti.

Nustojau tikėti planavimais, derinimais, vajais, ateities veiklos ir planų apibrėžimais, sąlygų sudarymams, bendruomeninėmis pareigomis, centro valdybų pavardėmis ir patvirtinimais, kadencijomis ir dimensijomis, įstatais ir bendraisiais atsišaukimais, apygardomis ir apylinkėmis, - visu tuo gražiu ir būtinu biurokratinio žodynu, kuris mirga pirmininkų apybraižose.

Pagaliau, meluočiau sau ir jums visiems, jei nepasisakysčiau, kad su manimi yra dar blogiau. Ir apie tai jau kartą prieš keletą metų rašiau viename, šiandien nebeįsinaučiame žurnale.

Man yra visai suprantamas ir pagrįstas 19-jo šimtmečio antros pusės ir šiame šimtmečio ligi nepriklausomybės atstatymo mūsų šviesuolių tiek išėjimo, tiek gimtinėje nuolatinis šauksmas tautiečiams: pabuskite, keldite, susipraskite, skaitykite, švieskitės! Bet tie šūkiai man nebesuprantami, nebepateisinami, griozdiški, negarbingi ir beveik nebepakenčiami šiandien, kai nebėra lietuvių, nemokančių skaityti ir rašyti. Man gėda, aš negaliu. Aš esu išdidėsnis, kad sau leisčiau dažniausia turtingesnę už mane ir visai užtenkamai išsilavinusį lietuvių prašyti, kviešti, vis skatinti ir maldauti: nagi, broliu, skaityk mūsų laikraščius, nagi, broliu, pirk ir skaityk mūsų knygas...

Negaliu ir neprasyti, nes žinau, kad tuo keliu tik neteisinti pažeminčiau lietuvišką knygą ir laikraštį. Mano kraujas perdaug imtų maištauti, jei kas mane verstų pripažinti, kad lietuviškas laikraštis ir lietuviška knyga laisvųjų lietuvių pasaulyje begali išlikti gyvi tik išmaldai! Tada man verčiau nutilti ir mirti.

Žinau, kad tokios paskirties rašinyje reikia ir vadinamų konkrecijų, pozityvių pasiūlymų, arba kaip laiške buvo pasakyta - minčių bei sugestijų. Turėčiau jų, ir net dvi.

Iš bendrybių ir propagandinių "mėnesių" niekad nieko nebuvo ir nebus. Tokia spaudos rėmimo veikla ir būtų tik -- mėnesinė. Bet pasiryžus įgyvendinti kokį tegu ir neskambų ir kuklų, bet apčiuopiamą užsimojimą - galima pasiekti vaisių. Pavyzdžiui galėtų būti Nidos Knygų Klubas Londone. Kelių pasižventėlių ir išmintingų žmonių darbas, su pačiomis kukliausiomis priemonėmis. Jie sutelkė keletą šimto pastovių knygų emėjų sambūrį ir per dešimtmetį jau išleido apie 50 lietuviškų knygų, kurių bent pusė yra visai geros ir visam laikui išlikusios, kaip mūsų dvasios ir kūrybos turtas. Ar negalėtų Bendruomenė ar kokios kitos "institucijos" su siauresnėmis "dimensijomis" sutelkti bent kelių šimtų pastovių knygų emėjų klubą, kas mėnuo išleisti ir išplatinti po naują lietuvišką knygą? Jei to nebega-

Algirdas Šimkūnas

Natiurmortas

PENKIŲ DAILININKŲ PARODA

P. Petrutis

"Lietuviai į Australiją keliavo kaip stovai -- be turto, be pinigų, benamio mantą veždami, si kuprinėje ar keliuonės lagamine" (J.A. Jūragis -- Australijos Lietuvių Metraštyje).

1947-48 ir vėlesniais metais iš Vokietijos ir kitų Vakarų Europos kraštų penktojo kontinento link patraukė apie 10,000 lietuvių. Benamių laukė sunkus fizinis darbas, neįprastas klimatas, svetima aplinka. Vietinė valdžia nesidomėjo atvykėlių išsilavinimu, profesijomis ir siekais. Valdžiai reikėjo raumenų. Taip buvo prieš keliolika metų.

Šiandien nuotaikos pakitę. Dabar Australijoje nesunku užtikti lietuvių valdžios įstaigose, mokyklų dėstytojų, savarankių prekybininkų, pramonininkų ir kituose postuose. Lietuviai turi gerą vardą ir ryškiai prisideda prie krašto gerbūvio ir kultūros kėlimo. Tai pripažįsta vietos visuomenė ir prieš keliolika metų į atvykusius beatodairiai žvelgusi valdžia.

Šiuo metu Australijoje svariai reikiiasi ir mūsų laikui dailininkai. Jų kūrybinis įnašas yra teigiamai įvertintas ir neišdildomai įrašytas Australijos meno istorijoje. Pastaraisiais metais lietuvių dailininkų darbai kelis kartus buvo atrinkti reprezentacinėms parodoms užsienyje. Jų vardai dažnai linksniuojami spaudoje. Jų kūryba dažnai sulaukia išskirtinių įvertinimų bei premijų.

Australijos lietuvių dailininkų

ma Amerikoje, tai gal ateiti talkon nors Londono Nidai?...

Gi laikraščio tiražo neaplaime straipsniais ir idėjomis laikraščiuose apie laikraščio skaitymo reikšmę tiems, kurie tu laikraščio, taigi, ir tu straipsnių neskaito. Būdamas nusistatęs prieš žemiškas išmaldas, čia aš neišmatau kito kelio, kaip tik melstis į geresius dievus, nes juk tos maldos, kaip mokslineiškai sako, daug reiškia ir daug duoda. Ir man ypatingai džiugu, kad JAV Bendruomenės Centro Valdyba spaudos mėnesiu parinko Gegužį. Tai juk Marijos mėnuo, kada vyksta tiek daug gegužinių pamaldų ir tiek dvasinio pakilimo! Visa, kas dar liktu, tai prašyti atitinkamas vyresnybes įtraukti į maldas šv. Marijai viena ar porą maldaujančių sakinių apie lietuviškos spaudos reikšmės pakėlimą, idant ji užtartų pas Dangiskąjį Tėvą mūsų svajojimus, kad lietuvišką laikraštį užsiprenumeruotų tie, kurie jo neskaito ir nevertina.

Šitokia malda, jei nuoširdi ir gryna, neabejotinai turėtų padėti. Juk ar ne stebuklas, kad šiluvinės Marijos koplyčiai Washingtono Katedroje įrengti mezliavinės sumos jau kyla ligi pusės milijono dolerių? Kodėl neturėtų vilties, kad kita pusė milijono būtų galima išmesti lietuviškai spaudai užsakyti ir jai paremti? O tuomet ir turėtume visą milijoną - uždavinį, kuriame tauriai užsimojo Lietuvių Fondas, tuo tarpu savo svajonę tik dešimtadaliu tepajėgęs įgyvendinti.

Lietuviškos spaudos problema yra ne "mėnesiai", ne bendrybės, ne propaganda, bet lietuviško žmogaus dvasinės kokybės klausimas.

pasisekimų atgarsiai retkarčiais pasiekia ir Amerikos krantus. Tačiau jų kūrybiniai darbai retai matomi mūsų rengiamose parodose. Iki šiol buvo tenkinamasi tik vienu kitu pasirodymu bendrinėse parodose.

Ir štai, Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, iš karto penki Australijos lietuvių dailininkai su 57 darbais. Parodą rengia Santaros - Šviesos federacija. Parodoje matysime Eva Kubbos (Kubaitytės), Vaclovo Rato, Henriko Šalkausko, Algirdo Šimkūno ir Adolfo Vaičiūčio kūrybą. Rengiamoje parodoje atsispindės dvi ryškios savybės. Tai yra aukštas meninis lygis ir lietuvių bendrinė dvasia. Pirmosios savybės nuopelnai tenka dailininkams. Antroją savybę išryškina atidary-

mui pakviestas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bačiūnas. Tai žmogus, kuris seniai puoselėja bendrinę išėjimo veiklą. Paroda tęsis iki gegužės 9 d. Atidarymas gegužės 1 d., šeštadienį, 7 val. vak.

Parodos uždarymo dieną, Čiurlionio galerijoje, Santara - Šviesa rengia lietuvių styginių kvarteto koncertą. Čia pasirodys Povilas Matukas -- I smuikas, Alfonsas Paukštys -- II smuikas, Vytautas Jančys -- viola ir Petras Armonas -- violončelė. Kvartetas atliks A. Dvorako, W. A. Mozarto ir Vyt. Jančio kūrinius. Koncerto pradžia 5:30 v.v.

Rengiamą parodą ir būsimą koncertą nemažas susidomėjimas. Todėl tikimasi gausaus visuomenės atsilankymo.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMAI PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI

Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota

U.S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

Telef. CA 5-1864

2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629

Telef. WA 5-2737

DIDELIS ISPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pamašalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Dail. Adomas Gaidikas tėvo J. Gailiūšo paprašytas nutapė šv. Pranciškų pranciškonų vienuolynui Greene, Maine.

POETO DERLIAUS VAINIKAS

Stasys Santvaras

Kai kuriuo požiūriu ir poetas gali prisiderinti prie savo giminės papročių. O tu papročių yra įdomių, spalvingų ir nestokojančių teatralumo. Vadinasi, tik rink spalvas, o broli, ir jomis dabink vieną ar kitą savo gyvenimo stotį!...

Poetas Juozas Mikuckis savo Derliaus Vainiką lyg pabrėžė, lyg priminė mums, kad kadaise Lietuvoj buvo tokie dailūs pabaigtuvių papročiai, gana teatraliomis apeigomis iškelia gilesnę nuveikto darbo esmę ir prasmę. Poetas pats įvado žody apie tai kalba: "Ši savo kūrybos rinkinį pavadinau Derliaus Vainiku. Tai įvyko atsiminus gintuosius laukus ir pabaigtuvių papročius, kada kirtėjai ir griebikės, baigę sunkų rugiapitūtės metą, nupina šeimininkai javo varpų ir gėlių pabaigtuvių -- derliaus vainiką".

Nuo seno ir tikrai gerai pažįstu savo kaimyną poetą Juozą Mikuckį. Pažįstu jo narsią, kovingą dvasią, laisvą ir grožio meilę, pažįstu jį kaip ugniakalnį, kurią energiją, rodėsi, niekad nebus išseimiama. Argi ši solidi knyga, turinti 353 pusl. poezijos tekstų, jau galėtų būti jo kūrybinio darbo pabaigtuvių vainikas? Puiku, kad toks leidinys atsirado, bet aš esu kupinas abejonų, jog tai yra paskutinis poeto žodis...

Ta aplinkybė, kad aš Derliaus Vainiko autorių nuo seno pažįstu, skaudžiai apkartina mano širdį, kai aš jau ne vieną kartą išgirstu iš jo lūpų kylantį pasisakymą, kurio negali pavadinti nei kuklumu, nei drovumu (tokio amžiaus poetui tokie "papošalai" nėra reikalingi), o gali tai apibūdinti tik paprasčiausiu menkavertiškumo jausmu...

Gal apie tai nederėtų kalbėti, jeigu tasai mūsų gyvenimo paradoksas teliestų tik vieną poetą Juozą Mikuckį, turėjusį apstą progų apsilviti žmonėm ir jų gera valia, tačiau kartais mane noglas sopulys suremia, kai mūsų gyvenime aš matau tą gausą sąvęs ir savo vertybių nepažinimą, kai matau nuolat besikartojantį neapdairumą vis kaip nors sumenkinti mūsų vienokius ar kitokius laimėjimus, o ypač tai tuos kultūrinius, žinrėk, koks nors kritikas, žerdamas savo nuomo-

nes apie naują grožinės literatūros veiklą, būtinai savo autorių sugretins su vienu ar kitu svetimu ir tuoj pridės pastabą: aišku, mūsiškis dar nėra tokia didybė... Kuriem galam reikalingas toks nuodas mūsų raštuose? Ką jis mums duoda be tų susimenkinimo skiepy? Kur kitur rasit tokį menkavertiškumo savęs paliudijimą? Žinoma, tuo nesakau, kad mes turim būti nekritiški, kad kiekvieną pastangą turim vadinti didele vertybe, tačiau noriu kategoriškai pabrėžti, kad turi gi ateiti laikas, kada mes pasijusim lygiai su kitais esą verti sau žmonės! Esu tikras, kai turėsime savim pasitikėjimo pagrindą, pradings iš mūsų viešojo gyvenimo ir visi tie amžinos baimės kupini zuikiai...

Poetas Juozas Mikuckis, nežinau kada ir kur apkrėstas tom bacilom, visai ne pagal būdą ir dvasinius polėkius, minėtame įvade į savo "gyvenimo knygą" taip rašo: "Derliaus Vainikas -- mano 1907-1964 m. poezijos kūryba. Derlius neturtingas temomis, negausus veikalais, bet ir to viso nepasisekė surinkti, o surinktas ne visas pateisina skaitytojų viltis. Tarp sodrių varpų, tarp radastų, tikėdamas, kad ir liekna smilga vainiką puošia."

Dailūs žodžiai, gyvas jausmas, bet ir aiškiai girdima rezignacijos gaida. Ar dera skaitytoją "gazitinti" tokiu savo kūrybinį darbų sumenkinimu? Na, ir kitų, net labai išgarsintų poetų, argi jau kiekvienas eilėraštis yra "sodri varpa"? Tie lietuviai, kurie savo namuose dar suranda kampą mūsų dailiajam žodžiui, puikiai žino, kad Juozas Mikuckis yra anų priešneprisklausomybinių ir nepriklausomybinių dienų poetas, kad jis, pagal savo dvasios tūlį, laiko skonį bei reikalavimus, anaiptol nebuvo paskutinis ir pats menkliausias lietuvių poetų gretose. Net priešingai, jie žino, kad poetas Juozas Mikuckis ilgęsį laiką žyglavo pirmojo mūsų dainių grandinėje.

Turėdamas nemenkesnį administratoriaus ir organizatoriaus talentą, kaip kūrėjo, Juozas Mikuckis daug laiko sugaišo ypačiai nepr. valstybės atstatymo darbuose, tiesioginėse kovose su vienu ar kitu mūsų tautos priešu, rūpestingai ir su pasiaukojimo dvasia atsidėdamas vienom ar kitom pareigom. Suprantama, tas nemaža lėmė, kad Juozas Mikuckio poetinė kūryba yra "neturtinga temomis, negausi veikalais"...

Ak, temomis ji yra pakankamai turtinga, o dėl gausumo gal dera poetui ši sena tiesa priminti: ne veiklų gausume slypi rašytojo didybė, o jo savaimingume, meniškai stipriame savęs išsakyme. Kas be ko, didesnis kiekis stiprių veiklų nėra kūrėjo menkumo ženklas, betgi yra autorių, kurie amžius išlieka gyvi tik viename kitame trumpame kūrinyje...

Pats autorius pasakė, kad Derliaus Vainikas yra jo 1907-1964

m. poetinė kūryba. Tai įspūdingas laiko tarpas, kuriame, kaip žinom, sutelpta nemažai mūsų tautinių ir asmeninių išgyvenimų. Tam pačiam laikotarpiui priklauso ir poetas Juozas Mikuckis. Jo Derliaus Vainiką, berods, be didesnio apsirikimo, galima skaldyti į tris dalis: Pirmosios dainos (1910 m.), Auštant (1912 m.) ir Aušros rasos (1920 m.) -- tai pirmasis jo kūrybinis laikotarpis, poeto jaunystė; Vakaro kaukės (1924 m.), Laukuose (1926 m.), Dienų Grandys (1932 m.) -- subrendimo ir autentiško pasisakymo laikas; Svetimose viršūnėse (1946 m.), Žiburėliai prieblandoje (1954 m.) ir paskutinieji eilėraščiai -- tremtinio giesmės, dabarties ir praeities atgarsiai, asmeniniai išgyvenimai, kurių eilėdara ir forma yra artimos subrendimo laikotarpiui. Derliaus Vainiką dar telpa Didvyriai -- trijų pav. sceninis fragmentas (1915 m.) ir Selima Chalijs -- Krymo legenda (1910 m.).

Pirmieji trys poeto Juozo Mikuckio lyrikos rinkiniai gyvai atspindi tą lietuvių poezijos meno raidą, kuri pradėjo reikštis tuoj po spaudos atgavimo. Eilėraščių forma nesudėtinga, sklandi ir skambi. Ir jų mintis

Skambėkit, kanklės! Dainos plaukdit
Po plačią Lietuvą laisvai!
Prašus tamsa ir jos vargai --
Prašvis mums dienos, metais lauktos!
Kur viešpatavo tamsa --
Aušros ten veržiasi šviesa!
Skambėkit, kanklės! Dainos, plaukdit!
(14 psl.)

Trijų rinkinių gradacijos viršūnė stovi Aušros rasos. Tame lyrikos rinkiny poeto Juozo Mikuckio mintis yra brandi, eilėraščių idėjingumas pagilėjęs, pasisakyme suskamba drąsus naujoviški tonai (pvz., "Sutirpo ledas stoge pasikoręs"), forma ne vienu atveju siekia virtuozikumo. Išnašoj prie šių įspūdių yra spausdinamas Aušros rasų eilėrašties "Žiedais tą naktį lijo" (Derliaus Vainiko 102 psl.), kuris, taip bent man atrodo, ne tik dar nėra praradęs savo poetinio grožio ir vertingumo, bet ir tebėra gyvas liudytojas, kad ne vienam vėlesnių kartų poetui jis yra turėjęs regimos įtakos.

Antrajame savo kūrybos laikotarpy (Vakaro kaukės, Laukuose, Dienų Grandys) poetas Juozas Mikuckis išsivaduoja iš romantizmo, iš jaunystės nerūpestingo jausmingumo ir pasineria į asmeninės lyrikos kūrymą. Lietuvos laisvė atkovota (kur ir pats poetas nekartą girdėjo kulų žvimbimą), tautiniai ir visuomeniniai rūpesčiai jau turi kitą pobūdį, prasideda žmogaus ir piliečio rūpesčiai, siekiai, konfliktai su pačiu savim, su aplinka, su tom gyvenimo ir menų srovėm, kurios, lyg naujai atsiradę upeliai, per uolas ir akmenis kerta sau kelią į ateitį. To pobūdžio išgyvenimų apstu antrajame Juozo Mikuckio poetinės kūrybos laikotarpy. Čia jau iškyla grožio problema, meninio

nedangstoma ūkanom, vienur kitur pasirodo drąsa ir tikėjimas ateisiančia pergale. Regima literatūrinio romantizmo įtaka, atėjusi per Maironį ar tiesiogiai pasigauta iš rusų ir lenkų žymiųjų poetų. Gilesne prasme toji Juozo Mikuckio poezija, tai kelio tiesimas, dirvos purenimas, savų poetinio pasisakymo priemonių ieškojimas netrukus pasirodysiančiam liet. poezijos suklestėjimui. Ir tematikos požiūriu tasai jo kūrybos laikotarpis nėra toks nuobodus ir pilkas, kaip autorius dabar padėjavo. Čia nuoširdžiom strofom apdainuojama bundanti tėvynė -- vienur gyvenama jos prisikėlimo viltim, kitur vėl grįstama į nusiminimą, dar kitur suskambris maišto gaidos -- "Aš į kalėjimus baisingus skubu sustiprinti audringus." Greta patriotikos -- paprasti ir jautriai išgyventi gamtos vaizdai, nuoširdi malda, emocingi erotinės meilės posmai, gyvenimo ir mirties degų klausimai, baladinio pobūdžio eilėraščiai (pvz., Trys bernėliai, 48 psl.), evangeliniai paveikslai, liaudies dainų parafrazės, dedikos (Ed. Steponaičiui, M. K. Čiurlioniui, V. Kudirkai) ir kt.

Aptariamo laikotarpio Juozo Mikuckio poezijos savaimingumas dar nėra grynas, tačiau ne vienu atveju jau ir čia suskamba dailiai išbaigti posmai:

Išgyvenimo tragika, tarptautinis neteislingumas (Prieblandoje, 134 psl.), socialiniai motyvai, poetinis raginimas "Jūron, tėvyne mano", Gamtos peizažai (ypačiai Laukų rinkiny), Kovų Sonata (asmeniniai tėvynės meilės ir kautynių išgyvenimai) ir kt. Taigi ir dar sykt reikia tarti, kad poeto Juozo Mikuckio minčių pasaulis nėra siauras ir lėkštas.

Betgi antrąjį jo kūrybos laikotarpį dominuoja erotiniai motyvai, dažnu atveju staigūs, kupi-

Liepsnojo meile tavo gilios akys,
Iš lūpų veržėsi aistri daina.
Sakei, kad vysta gėlės, gėsta žvakės,
Tik meilė, meilė dega amžinai!

To laikotarpio pats ryškiausias Juozo Mikuckio kūrinys yra Baletas (Derliaus Vainikas, III psl.) -- keturių eilėraščių ciklas, tikra impresionistinio meno ver-

Smulkiai, smulkiai bėga, žengia --
Šilko rūbai išsirangę.
Sukas, sukas...
Čia ratukas,
Čia vėl bėga, čia vėl bėga,
Kaip svajonės, kad per miegą
Pasirodo, atsilanko...
Žaismas kojų,
Mostai rankų
Paviliojo, paviliojo...
Štai sustojo,
It sustingo...
Dingo.

tybė. Taip tą jo darbą vertino ano meto literatūros kritikai, senatvės kvapansio tasai Baletas ir dabar neturi. Štai nors viena to kūrinio strofa:

Atsidūręs tremty, poetas Juozas Mikuckis pasineria į tą skaudų ilgęsį, kurį ne vienas mūsų dainius išgyveno. Duoklė tam jausmui, tai jo eilėraščių rinkinys Svetimose Viršūnėse (1946-49 m. laikotarpio žodis "svetimas" puošė ne vieną mūsų poezijos rinkinių viršelį). Tačiau, kai giliau įsijauti į tą Svetimų viršūnių lyriką, susidarai įspūdis, kad poetas Juozas Mikuckis savo kūrybinį Credo pasakė nepr. Lietuvoj (nors, kol kūrėjas tebėra gyvas, kategoriškai to tvirtinti negalima). Jo tremties išgyvenimai yra nuoširdūs, netruksta jiems gyvo jausmo, bet jie yra negausūs, tautinės ir net asmeninės nelaimės gelmių nesiekia. Lyg jausdamas tai, ir pats poetas tuoj atsigrįžta į egoistinę tematiką, į siaurą šeimos ratelį, į prisiminimų vizijas, kur jis gali byloti nemeluotu jausmu ir įtaiglu žodžiu.

Ir šiame savo kūrybos laikotarpy poetas Juozas Mikuckis neprarado formos, parašė pluoštą dailių eilėraščių, bet savo ankstesnių laimėjimų nepalenkė. Nėra negalimas dalykas, kad įžengęs į rudenio prieblandas ir aušras, poetas dar sykt pra-

Juozas Mikuckis

ILSIS ILGESYS

Išsis ilgesys ant debesėlio,
Burės vos-vos beplevena --
Ugnys mirkčioja ant sielių...
Visa tai ir nauja, visa tai ir sena...

Nemunas, kaip monų monas,
Tartum dangumi sruvena, --
Skęsta žvaigždės milijonais!
Visa tai ir nauja, visa tai ir sena...

Kažkas melsvaspurnis rymo,
Tykliai, tykliai naktį gena
Ir prieš aušrą blankti ima.
Visa tai ir nauja, visa tai ir sena...

KAI ILGESY ŠIRDIS NERIMO

Kai ilgesy širdis nerimo,
Jai, vargo iškanldintai,
Be kaukės ir be grimo,
Šypsojos hiacintai.

Šypsojosi ir vyto
Žvitrių akių užburtos gėlės, --
Tylliai kalbėjo apie rytą,
Nors jau kitan pasaulin kėlės.

Mana širdis dabar nurimo,
Ir gėsta akyse liepsna,
Bet man vaidenasi be grimo
Gėlių saulinga šypseną.

ŽIEDAIS TĄ NAKTĮ LIJO

Žiedais tą naktį lijo:
Žydėjo vyšnios, obelys ir slyvos,
Svaigino baltos, mėlynos alyvos!
Žiedais tą naktį lijo...

Tu atėjai į skautų gėlyną
Ir, sekdamas žvaigždes, mylėdamas saulę,
Žitūrdamas dangaus mėlynėn,
Audringas, neramus, slėpei apgaule...

Žiedai nuo medžių krito --
Žiedais tą naktį lijo...
Sumindžiojai leliją
Ir išėjai nelaukęs ryto...

Rytą... Balti sumindžioti žiedai,
Žiedai išblykusių lelijų
Man skundėsi: Vilioja dangiški takai,
O tu lelijos sielvarto nepajautai!
Ir ašaromis visą rytą lijo...

bilis galvia ir ilgiau tveriančia poetine mintimi, viduj susitelkusių nerimu, atskambančiu nūdieninį gyvenimą ir jo kraupų daugiavėdiškumą.

Juozo Mikuckio Didvyriai -- laiko reikalavimų padiktuoti, romantizmo įtakoj parašyti sceniniai paveikslai, nepretenduoja į dramaturgijos meno plonybes.

Selima Chalijs -- tikrai daili Krymo legenda, Juozo Mikuckio dailiai suelluota, ir vienintėle tokia mūsų grožinėj literatūroj.

Jei vienas ar kitas į Juozo Mikuckio Derliaus Vainiką bandytų pažvelgti šių dienų akim -- galėtų ten rasti archaizkumo sakinų daryboj, nepakankamai stipriai išreikštų poetinių vaizdų, šikcinio pobūdžio eilių, gal net tam tikro neatsargumo vartojant savo poetinį žodyną, pagundos pažaisti forma, bet tokis žvilgsnis savo šaknyse būtų klaidas. Juozas Mikuckis yra savo išgyvento laiko poetas. To laiko, kada namie, be nepakartojamų Donelaičio ir Maironio, be liaudies dainos (tiesa, geros mokytojos!), beveik nebuvo iš ko mokytis, kada pačiam reikėjo ieškoti ir rasti, žinoma, su rizika, kad gali ir nerasti. Juozas Mikuckis, be jokios abejonės, savo poetinį pasisakymą rado. Tas jo pasisakymas yra muzikalus, jausmingas, dainuotinis. Gryna lyrika -- ne filosofuojanti giesmė. Lietuvių poezijos meno raidai jis yra reikšmingas, kaip paprastumo pavyzdys, kaip rimta pastanga išvengti dirbtinumo, kaip daili kalbinė melodija.

Poeto Juozo Mikuckio Derliaus Vainikas, 1907-1964 m. jo poetinė kūryba, tikrai nusipelnė poezijos mėgėjo dėmesio ir prieilankumo.

Juozas Mikuckis:

Derliaus vainikas, eilėraščiai,
Išleido Nida 1964 m.
Kaina nepažymėta.

SKAITYK IR
PLATINK
DIRVĄ

VERTA KIEKVIENAM ISIGYTI

Biografinė ir istorinė lietuvių literatūra praturtėjo stambaus masto ir nepaprastai reikšmingu įnašu -- Antano Smetonos monografija, parašyta Aleksandro Merklio ir išleista Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos.

Monografijoje aprašoma šio žymaus kovotojo, kultūrininko, visuomenininko ir valstybininko daugiašakė veikla.

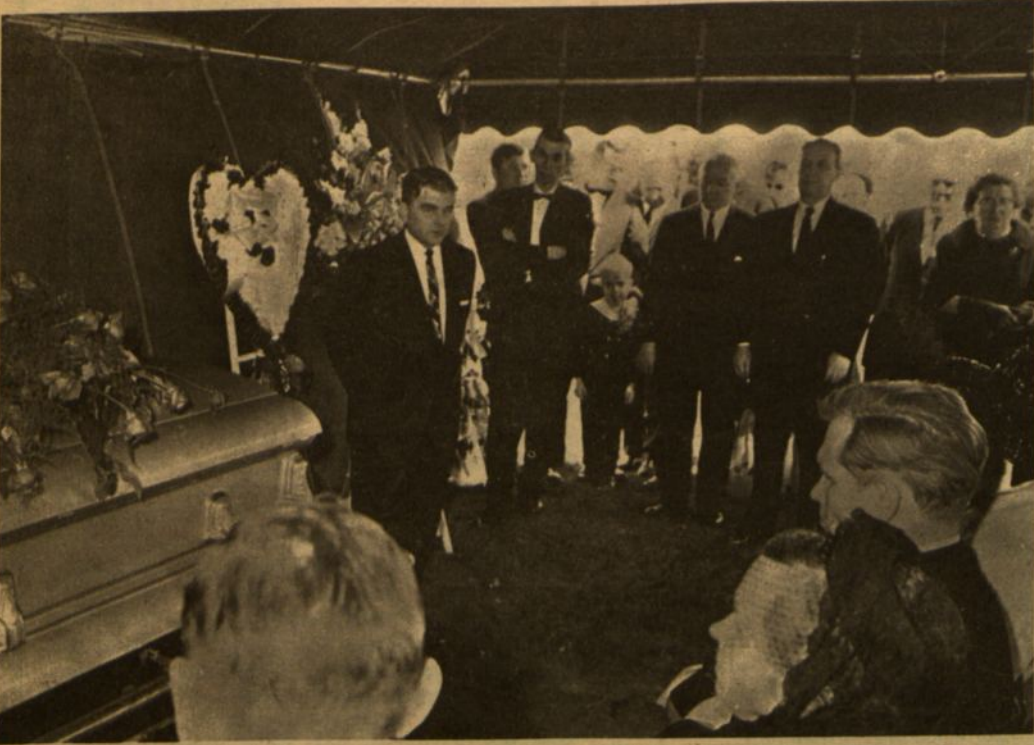
Tautą brandinant laisvei, nusikratyti okupacijų jungu žygiuose A. Smetona visada buvo priekinėje kovos linijoje. Nepriklausomoje valstybėje jam teko vadovaujamas vaidmuo, kaip pirmam ir paskutiniam prezidentui. Tad jo biografija yra ir jo generacijos istorija.

Veikalą skaityti praveru kiekvienam lietuviui, kuris neabejingas tautos likimui. Labai tinka kaip dovana šiame krašte mokslius baigiančiai jaunumenei.

Monografija didelio formato, 786 psl. (iš jų 32 p. iliustracijų), kietais viršeliais, su iliustruotu aplanku. Kaina \$12.50. Užsakymus (su čekiu ar perlaida) siųsti: K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

Spaudos atstovai suruoštame LB Chicagos apygardos valdybos informaciniame posėdyje, Sėdi iš kairės: A. Valentinas, apyg. valdybos pirm. inž. B. Nainys, A. Pužauskas, A. Gintneris. Stovi: K. Avižienius, A. Šantaras, K. Dočkus ir A. Baronas.

Inž. E. Bartkus tautininkų vardu atsisveikina su velioniu Boleslovu Jonu Masiuliu balandžio 22 d. Michigan City kapinėse.

Atsisveikinant su Boleslovu Masiuliu

Boleslovas Masiulis buvo palaidotas Michigan City (Ind.) kapuose balandžio 22 d. Iš laido tuvių koplyčios jo palaikai buvo pervežti į bažnyčią, kur gedulingas pamaldas atlikė ir pasakė atitinkamą pamokslą iš Gary (Ind.) atvykęs kunigas Urbonas.

Prie kapo atsisveikinimo žodžius tarė ALT vardu J. Talašas, J. Anyšas, kaippo buvęs B. Masiulio bendradarbis, kai velionis buvo Valstybės Tarybos pirmininku ir E. Bartkus Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu. Gener. Konsulo, Teisininkų draugijos ir Teisininkų Žinių redakcijos vardu ilgiau kalbėjo R. Skipitis. Pareiškęs užuojautą velionies našlei, sūnams ir kitiems artimiesiems dėl netekimo taip brangaus asmens, R. Skipitis trumpai peržvelgė B. Masiulio atliktus didelius darbus lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei ir apibūdino velionies asmenį.

Velionis savo veikloje reiškėsis kaip kalbininkas -- lietuvių kalbos žinovas, kaip teisininkas ir kaip spaudos žmogus bei laikraštininkas.

Nuo pat ankstybos jaunystės buvo gerai išmokęs ir net įsigilinęs į savąją kalbą ir jau 1916 m. Petrapily buvo lietuvių kalbos mokytoju vakariniuose kursuose, 1918-1919 m. buvo Vilniaus Ryto gimnazijos, Vilniaus I-os berniukų ir Vilniaus I-os mergaičių gimnazijų lietuvių kalbos mokytoju.

Persikėlęs iš Vilniaus į Kauną, nors ir eidamas teisėjo pareigas dar buvo ir lietuvių kalbos lektorium Žemės ūkio Ministerijos valdininkų kursuose 1921-1923 m.

Kaip teisininkas B. Masiulis pradėjo nuo taikos teisėjo Kaune 1919 m. Po metų jis buvo pakeltas apygardos teismo teisėju, o 1923 m. jis jau buvo pakeltas to teismo vicepirmininku. Gi 1926 m. jis buvo paskirtas Vyriausiojo Tribunolo teisėju. Nuo 1929 m. jis buvo paskirtas Valstybės Tarybos nariu, o jau nuo 1934 m. ligi 1938 m. jis buvo Valstybės Tarybos vicepirmininku. 1938 m. 7 mėnesius buvo Teisingumo ministeriu. Ir 1938-1940 m. jis buvo Valstybės Tarybos pirmininkas.

Būdamas žemesnio, aukštesnio ar aukščiausio teismo teisėju B. Masiulis buvo nepaprastai rūpestingas, pareiškiantis ir sąžiningas įstatymų vykdytojas, o dirbdamas Valstybės Taryboje, kaip įstatymų projektavimo ir, galima sakyti, įstaigoj, jis buvo ano meto Lietuvos teisingumo žymus kūrėjas.

Kaip spaudos bendradarbis jau 1913 m. bendradarbiavo Viltuje, 1914 m. Vaire, o 1915-1917 m. Petrapily buvo Lietuvių Balso redaktoriu antrinku. Šioje tremtyje B. Masiulis buvo Teisininkų Žinių bendradarbis ir to laikraščio re-

gulas, pareiškiantis ir sąžiningas įstatymų vykdytojas, o dirbdamas Valstybės Taryboje, kaip įstatymų projektavimo ir, galima sakyti, įstaigoj, jis buvo ano meto Lietuvos teisingumo žymus kūrėjas.

dakcijos narys nuo 1957 m. ligi savo mirties. Dirvoje spausdino savo atsiminimus ir eilėraščius.

Labai svarbų įnašą B. Masiulis yra davęs Lietuvių Enciklopedijai įvairiais teisiniais klausimais.

Kaip gerai mokęs lietuvių kalbą B. Masiulis yra išvertęs iš svetimų kalbų eilę naudingų knygų.

Kaip asmuo B. Masiulis buvo ramaus būdo, giliios inteligencijos vyras. Savo pasaulėžiūrinės ir politinės pažiūros jis buvo sudaręs dar jaunas būdamas ir jų tvirtai laikėsi per visą savo gyvenimą. Bet gražiai susiderindavo ir su kitokių pažiūrų žmoniėmis, nes buvo gilus tolerantas. B. Masiulis buvo autoritetingas ir garbingas asmuo visiems, kas tik jį arčiau turėjo progos pažinti.

Kaip teisininką, o gal net labiau kaip garbingą asmenį B. Masiulį tautininkai buvo išsirinkę savo Sąjungos garbės teismo pirmininku.

Nuo 1955 m. B. Masiulis buvo išrinktas Lietuvių Teisininkų Dijos garbės teismo teisėju.

Čia dar tenka pridurti, kad būdamas tremtiniu Vokietijoje Kempteno lietuvių tremtinių stovykloje buvo tos stovyklos teismo pirmininku.

Tokį garbingą ir daug nusipelnusį vyrą šiandien laidojame.

Tebūnie jam lengva nors ir svetima žemelė, -- baigė pats ligi ašarų susijaudinęs R. Skipitis.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

IŠTIKIMYBĖ TAUTAI

J. Miškinis

Kiekviena tauta skiriasi nuo kitos savo kilmės, praeitimi, kalba, papročiais, savo gyvenimu bei siekimais. Kiekvienos tautos savotiškumai lyg ir neleidžia susimaišyti su kitomis tautomis. Kiekviena tauta daro atskirą vienetą bendrame tautų gyvenime. Tauta reiškiasi kaip šeima, tik platesniu mastu. Kaip paskirose šeimose visi jos nariai sudaro šeimos sąstatą, taip ir tautose savieji tautiečiai sudaro tautos organizmą. Todėl ir sakoma, kad žmogus savo kilmės pakeisti negali ir jis tik ten priklauso, kur jį prigimtis riša. Taigi, čia nepakeičiamai viešpatuoja gamtos dėsnis, kad kiekvienas žmogus kuo gimęs, tuo turi ir savo gyvenime pasilikti.

Nesveiklausiu pasireiškimu yra išskrypimas iš bendros tautos vagos, ištautėjimas. Tai skaudus ir lietuvių išeivijai reiškinys. Ištautėjimui pasidavusieji toliau si nuo savo tautos sūnų bei dukrų, nežinint to, kad prieš keliolika ar keliasdešimt metų lietuviška žemė mindžiojo ir iš lietuviško aruodo mito. Pasiklausiusių žmonių nuomonės apie jų kilmę ir apie lietuviškumą, jie to kratosi, lyg tai būtų blogiausias dalykas ir nelaimė -- gimti lietuviu.

Didelis lietuvių bičiulis dr. Zauerveinas yra parašęs šiuos žodžius: "Tą garbę gavome užgimę, jai ir neturim leist pražūt".

Didis kultūrininkas, šviesuolis, kuris galėjo didžiulius mokėsi 48 kalbas, laikė už garbę būti lietuviu.

Nesakykime, kad yra dienų, tokių paprastų ir menkų, per kurias neturime jokios progos padaryti

lą nors reikšmingesnio tautai. Visos dienos yra prasmingos ir svarbios, jei jas užpildome garbingais darbais. Arta bus rankų, ar proto, lengvas ar sunkus darbas, jei mes juo kuriame vertybes -- vistiek medžiagines ar dvasines, jau tuo pačiu atliekame reikšmingą ir svarbią pareigą. Kaip tas darbas atliekamas, formuoja žmogaus būdą, ugdo polinkius, kuria papročius, taurina arba žemina jausmus, kelia arba smukdo dvasią...

Prisimenu iš kūdikystės laikų senelio pasakotą legendą. Girdi, senovėje žmonės žinoję, kaip ilgai jie gyvens. Tačiau, Dievas, pamatęs, kad žmogus tvėrdamas tvorą, savo mirties laiką žinodamas, ją labai blogai užtvėrė, todėl Dievas tą žmogaus galią ir atėmė. Ir žmonių manymu, Dievas labai teisingai padaręs, nes žinodamas savo šio pasaulio gyvenimo pabaigą, jis per daug aptingtų, pasidarytų egoistas, nesirūpintų savo šeima, tauta, nesistengtų iki galo išvystyti savo kūrybinių galių. Juk žmogus nėra vien tik koks atskiras padaras, bet jis ir yra žmogum, kad gyvena kitų žmonių tarpe. Todėl jam turi rūpėti ne tik savo, bet ir savo šeimos, savo tautos reikalai.

Tikėjimas be darbų yra niekis, lygus nullui. Būty juokinga, kad visiems tik kalbėtum apie savo tikėjimą, o pats nieko nedirbtum. Taigi, turime dirbti visose srityse atsidėję, energingai, planingai, patvariai. Niekas mums dovai nieko nedavė ir neduos. Nuo mūsų pačių priklauso mūsų tautos ateitis ir Lietuvos išlaisvinimas iš pavergėjų.

VOTE YES ALL 4 MAY 4

DARBAI -- PAŽANGA -- ŠVIETIMAS LYGI REPREZENTACIJA

NEPADIDINTI MOKESČIAI

Štai, jums šūvis į rankas... tikras riešutas... didelė ūkinė ir švietiminė transfuzija Ohio valstijai. Retai kada Ohio gyventojai turėjo tokią progą balsuoti už programą kuri būtų taip naudinga, tikslinga ir užtarnauta visoms valstijos sritims. IR NEPADIDINANT MOKESČIŲ. Tikras balsavimo laimikis!

Vote YES 1
ISSUE NUMBER

Vote YES 2
ISSUE NUMBER

Vote YES 3
ISSUE NUMBER

Vote YES 4
ISSUE NUMBER

PASKOLOS KOLEGIJŲ STUDENTAMS

Kalbėkime aiškiai -- jūs ir jūsų vaikai užtarnavo tų palengvinimų. Valstijos garantuojamos paskolos per įprastas bankines institucijas vaikų aukštajam mokslui siekti. Kaip galėtų Ohio gyventojai apsieiti be to? Balsuok už šį pasiūlymą!

ŠVIETIMINIS IR ŪKINIS VYSTYMASIS

Geresnės mokyklos, visokiausios mokyklos -- nuo pirmo skyriaus iki kolegijų... nuo techniškių iki pataisos namų. Lygiai kaip poilsiui ir pramogai priemonės ir sveikatos centrai. Kanalizacija ir vandentiekis pramonės plėtimuisi ir darbams. Balsuok už šį pasiūlymą!

LYGI REPREZENTACIJA OHIO ATSTOVŲ RŪMUOSE

Čia gryna tiesa apie Issue 3 Federalinis Teismas nusprendė, kad esamas paskirstymo metodas į Ohio Atstovų Rūmus yra nekonstitucinis ir privalo būti atitaisytas. O kas gi atitaisytų? Tai klausimas. Ohio gyventojai? Ar Federalinis Teismas? Ar Ohio valdys Ohio ar Federalinė valdžia valdys Ohio? Jei Ohio gyventojai nebalsuos UŽ Reapportionment pagal Ohio planą -- Federalinis Teismas įsikiš savo planu, kurio gyventojai nenori.

Taigi, susimildamas balsuok UŽ Issue 3 -- ir išlaikyk Ohio savivaldą.

PRAMONĖS VYSTYMASIS

Tai jau žinote! Daugiau pramonės reiskia daugiau darbų, daugiau algų, geresnį gyvenimą Ohio darbininkams. Ohio gali pritraukti naujos pramonės ir šimtus milijonų dolerių algoms. Turint visus privalumus -- vietovę, susisiekimą, plentus, upes, darbo jėgą -- Ohio gali virsti Amerikos pramonės širdim. Balsuok už šį pasiūlymą!

TAI JŪSŲ SIŪLYMAI! JŪSŲ VALSTIJA! JŪSŲ ATEITIS! NEPADIDINAMI MOKESČIAI

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! -- Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palta, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

• **ALT S-gos** Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyks gegužės 16 d. (sekmadienį), 11:30 val. ryto Dirvos patalpose. Dienotvarkėje ALT S-gos Seimo ir skyriaus tolimesnės veiklos reikalai.

• **LB I Apylinkės** valdyba, išrinkta kovo 28 d. susirinkime, mėnesiui praėjus, dar nepasiskirstė pareigomis. Pasirodo, naujoji valdyba susidūrė su sunkiais pasirenkant valdybos pirmininką.

• **Ivairių tautybių grupių** atstovai kviečiami dalyvauti Bohemian National Home, 4929 Broadway, ruošiamame susirinkime, tęsiant toliau diskusijas tautybių bendradarbiavimo ir komunistų okupuotų kraštų tautų išsivijoje problemomis.

Susirinkimas įvyks gegužės 3 d., 7:30 val. vak.

Diskusijoms ir idėjų pasikeitimui vadovauja County Auditor Ralph J. Perk, nuolat reiškias susidomėjimą tautybių klausimais ir pats aktyviai dalyvauja čekų organizacijose.

Buvusi clevelandietė Viktorija Mėlinauskienė, dabar gyvenanti Havajuose, kur studijuoja ir ruošiasi mokytojos profesijai, nufotografavusi Hannamą įlankoje siunčia per V. Bacevičių sveikintimus clevelandiečiams.

PAGERBKIME
ČIURLIONIEČIUS!

ČIURLIONIO ANSAMBLIO

MENINĖS IR TAUTINĖS VEIKLOS

— JUBILIEJINĖ 25 M. SUKAKTIS —

Gegužės 9 d., 3:30 val. p. p.

SUKAKTUVINIS KONCERTAS

MUZIKOS INSTITUTO SALEJE,

11021 EAST BLVD.

CLEVELAND, OHIO

Gegužės 9 d., 10:30 v. r.

IŠKILMINGOS PAMALDOS

Šv. Jurgio bažnyčioje
UŽ ŽUVUSIUS DĖL LIETUVOS LAISVĖS, MIRUSIUS IR GYVUS ČIURLIONIEČIUS.

Gegužės 8 d., šeštadienį, 7 v. v.

AKADEMIJA-BANKETAS

ŠV. JURGIO AUDITORIJOJE

6527 SUPERIOR AVENUE,

CLEVELAND, OHIO

KVIETIMUS Į AKADEMIJOS BANKETĄ GALIMA ĮSIGYTI AR UŽSAKYTI PAS —
Edv. Steponavičių, tel. FA 1-5906; L. Leknicką, tel. 371-5940

Po sėkmingo Čiurlionio ansamblio koncerto Chicagoje Čiurlioniečiai su Belfo Chicago apygardos valdyba.

LIETUVIS INTELEKTUALAS PROFESINĖS IR VISUOMENINĖS ATSAKOMYBĖS KRYŽKELĖJE

Jaunoji lietuvių intelektualų karta kasdien susiduria su klausimu: kuriai visuomenei skirti savo dėmesį ir laiką -- ar gyvenamojo krašto visuomenei, ar savo tautinės (lietuvių) grupės visuomenei?

Šios kartos tarpe yra daug jaunų profesorių, mokytojų, literatų, gydytojų, inžinierių, sociologų, advokatų ir kitų profesijų žmonių. Kasdieninis jų darbas ir santykiavimas su aplinka reikalauja dėmesio gyvenamosios aplinkos visuomenei. Vien tik profesinio sugebėjimo nepakanka platesnio akiračio ir geresnio gyvenimo kūrimui bei savo srities pažangos siekimui. Reikia gyvo įsijungimo į socialinę aplinkos gyvenimą, bendravimo su bendradarbiais, kaimynais ir kitais asmenimis per profesines organizacijas, politinius, socialinius, šalpos, kultūrinius ar panašius klubus, mokyklų grupes ir t.t. Profesiniame gyvenime sėkmingai dirbęs asmuo dažnai yra aktyvus ir aplinkos visuomeniniame gyvenime.

Lietuviškajam išsivijęs gyvenimui reikia jaunosios intelektualų kartos talentų, darbo ir naujų veiklos būdų. Tautinės sąmonės išlikimas daug priklauso nuo intelektualų veikimo ir sugebėjimo tautinę sąmonę perduoti kitoms kartoms. Lietuviškos visuomenės gyvenimas reikalauja daug laiko, kantrybės, sugebėjimo ir pasižventimo.

Didesnę dalį savo laiko skirdami profesiniam ir šeimos gyvenimui, jaunieji intelektualai mažai turi jo visuomeniniame gyvenime. Čia ir kyla klausimas: kuriai visuomenei skirti tą mažą dalį laiko, ir kodėl? Ir lietuvis intelektualas atsistoja profesinės ir visuomeninės atsakomybės kryžkelėje.

Šį klausimą diskutuos ir atsakymo ieškos Akademinių Skautų Sąjūdžio Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavimas Clevelande gegužės 29-31 dienomis Čiurlionio Namuose. Suvažiavimą šaukia FSS Centro Valdyba, pirmininkaujama dr. Stepo Mato (1602 Coventry Rd., Cleveland, Ohio 44118, tel. 932-1603).

Suvažiavime du paskaitininkai -- amerikietis ir lietuvis -- duos įvadą šio klausimo svarstymui, toliau keturių asmenų simpoziumas nagrinės paskirus atvejus, ir vėliau visi dalyviai diskutuos bei darys išvadas.

Suvažiavimo metu bus diskutuojami įvairūs organizaciniai

klausimai, vyks meno paroda, bus literatūros ir muzikos vakaras, balius ir šokiai.

Į suvažiavimą kviečiami FSS nariai ir studijas baigę akademikai skautai ir studentai (jie kviečiami įstoti į FSS). Paskaitose, diskusijose, parodose ir vakaruose maloniai kviečiami dalyvauti visi lietuviai.

V.K.

DĖMESIO BUVUSIEMS ČIURLIONIEČIAMS

Ryšium su ruošiamu LTM Čiurlionio Ansamblio 25 metų minėjimu bendra ansamblio repeticija įvyks šį sekmadienį, gegužės 2 d., 4 val. po pietų Čiurlionio Ansamblio namuose. Visi buvę Čiurlioniečiai esate maloniai kviečiami šioje repeticijoje dalyvauti.

ČIURLIONIEČIŲ DĖMESIUI

Čiurlionio Ansamblio Sidabrinio Jubiliejaus Komitetas maloniai kviečia visus (aktyviai nebedalyvaujančius) Čiurlioniečius-tes ir jų šeimas dalyvauti Čiurlionio Ansamblio 25 metų meninės ir tautinės veiklos jubiliejiniame minėjime.

įvykstančiame Clevelande.

Gegužės 8 d., 7 v. v. akademija, banketas -- šv. Jurgio parapijos auditorijoje, 6527 Superior Avenue. 9 d., 10:30 v. r. iškilmingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės, mirusius ir gyvus Čiurlioniečius -- šv. Jurgio bažnyčioje, 9 d., 3:30 v. p. p. sukaktuvinis koncertas -- Muzikos Instituto salėje, 11021 East Blvd.

Komitetas, neturėdamas šių Čiurlioniečių visų adresų, negalėjo pasiųsti kvietimų. Todėl atsiprašydami prašome priimti šį mūsų viešą kvietimą. Kurie yra gavę kvietimą -- juo kviečiama ir Čiurlioniečio šeima.

Apie dalyvavimą prašome nedelsiant pranešti komiteto išdininkui Edv. Steponavičiui, 3338 Washington Blvd., Cleveland, Ohio 44118. Tel. FA 1-5906.

Čiurlioniečiams į sukaktuvinį koncertą įėjimas laisvas.

• Ar ne per daug mokate už savo namų bei baldų ir kt. nuo ugnies bei Jūsų nelaimės? Pasitikrinkite pas Z. Obelenį 531-2211 ar V. Giedraitį 944-6835.

• Reikalinga moteris priežiūrai sveikstančios ligoninės. Kambarys ir atlyginimas. Skambinti vakarais: 261-0969. (50-52)

NORI MAINYTIS NAMAIS

Vienos šeimos 6 kambarių namas Neff Rd. išmainymui į didesnį namą su 4 ar daugiau miegamųjų. Skambinti EN 1-0657. (49-50)

ATSILANKĘ Į DIRVĄ 6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

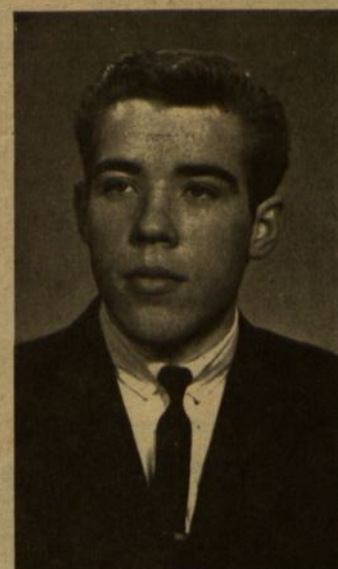
Senieji ir jaunieji Čiurlioniečiai

INGĖ VEDEGIENĖ, sopranas, 1 metal ansamblyje.

DALE ORANTAITE, sopranas, 1 metal ansamblyje.

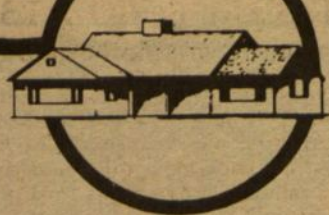

JONAS KOKLYS, tenoras, 2 metal ansamblyje.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose -- reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Prof. Juozas Vebra ir Lietuvos Diplomatinijos Šešas Stasys Lozoraitis susitikę New Havene per suruoštą pagerbimą.
S. Lipčiaus nuotrauka

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Gegužės mėn. 2 d., sekmdienį 4 val. p. p., Gintaro Svetainėje — 2548 West 69 St., šaukiamas A.L.T.S. Chicagos skyriaus visuotinis narių susirinkimas.

Numatoma sekanti dienvartė: Susirinkimo atidarymas, prezidento sudarymas, valdybos prisistatymas, paskaita, Sąjungos seimo reikalai, einamieji reikalai ir kavitė.

Skyriaus valdyba maloniai kviečia šiame susirinkime kuo gausiau atsilankyti ne tik mūsų gerb. narius, bet kviečia atvykti su šeimomis ir prijaunčiais svečiais.

• Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba baigia ruošti spaudai korporacijos sukaktovinį leidinį.

Tam tikslui yra sudaryta redakcinė kolegija iš filisterių P. Ališausko, A. Diržio, S. Jakšto, dr. B. Nemicko, D. Peniko, A. Sodaičio ir Č. Tamošausko. A. Diržys yra kolegijos pirmininkas. Leidinys numatomas apie 200 psl. su ryš-

kesnių korporacijos gyvenimo įvykių nuotraukomis.

Ta proga balandžio 10 d. Filisterių S-gos New Yorke susirinkime buvo nutarta tam reikalui sukelti 1000 dol. ir tuoj pat gauta pasižadėjimų 550 dol. sumoje. Leidinį numatoma išleisti dar prieš šiais metais įvykstantį Korp! Neo-Lithuania suvažiavimą.

• Stefania Rūkienė iš Hartford, Conn. balandžio 24 d. Carnegie Endowment salėje, New York, N. Y. papasakojo savo išgyvenimus Sibiro tremtyje ir okupuotoje Lietuvoje, iš kurios ji nesenai atvyko pas savo šeimą. Jos išgyvenimai šurpu sukrėtė ne vieną klausytoją, o jai pačiai skaudūs prisiminimai ir ašaras išspaudė. Jos tremties keliai skyrėsi iš kitų ligi šiol girdėtų. Gaila, kad dėl laiko stokos negalėjo užbaigti.

Ją pakvietė Lietuvos Moterų Atstovybės klubas, tą dieną suruošęs tradicinį lietuvišką Velykų stalą. Rūkienė Lietuvoje buvo mokytoja ir iš mokyklos ją ištrėmė, neleidę nieko iš namų pasiimti.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO PREMIJOS

ĮTEIKIMO AKTAS

ir

BALIUS

įvyks gegužės 8 d., 7:30 v. v., šeštadienį,

Balio Pakšto salėje,

2801 West 38th Street, Chicagoje.

Programoje: įteikimo aktas, meninė dalis, vakarienė ir šokiai.

Meninėje dalyje dainuos Natalija Aukštuolienė, akompanuojant muzikui Antanui Kalvaičiui. Aktorė Eglė Vilutienė skaitys ištraukas iš premijuotos novelės.

Šokiams gros BALIO PAKŠTO orkestras.

Įėjimas su vakariene \$5.00 asmeniui.

Staliukus užsisakyti (iki gegužės 5 d.) pas Bronę Paplėnienę, 5647 So. Wood St., telefonas RE 7-8186 nuo 6-9 v. v. ir pas Eleną Matutienę, 2022 West 51st St., tel. PR 8-4236.

RENGIMO KOMISIJA CHICAGOJE

Sol. N. Aukštuolienė

Žai yra prisidėję, kad Lietuvos vėliava plėvesuotų mugėje. Nauja valdyba su pirmininku A. Vakseliu jau yra padariusi gerą pradžią, o dabar visa tolimesnė eiga priklausys nuo aplinkybių ir gero pasisekimo.

Finansų komisijos pirm. D. Penikas pranešė, kad numatytiems darbams įvykdyti reikalinga 5,000 dolerių. Komitetas prašo aukų, ypač iš visų tų, kurie dar nėra prisidėję savo aukomis ir tų, kurie dar galėtų savo aukas padidinti. Išdėninko adresas: Antanas Šetikas, 84-11 101 Street, Richmond Hill 18, New York.

A. S. Trečiokas, Spaudos ir inf. kom. pirm.

• Korp! Neo-Lithuania New Yorke š. m. gegužės mėn. 7 d. (penktadienį), 8 val. vak. International Hotel mažojoje salėje rengia suėigą. Dienotvarkėje dokumentalinis filmas "Komunistinė veikla Amerikoje". Po to diskusijos ir pasilinksminimas. Į šią suėigą Valdyba kviečia atsilankyti visus kolegas, koleges su šeimos nariais, draugais ir pažįstamais.

DAINAVOJ VYKS TAUTINIŲ ŠOKIŲ KURSAI

Birželio 14 d. Dainavos stovykloje prasideda dviejų savaitinių šokių mokytojų ir vadovams. Kursus organizuoja JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba. Kursantai suvažiuos iš visų JAV ir Kanados. Kursams programą parėngė Tautinių Šokių Institutas, kuriam vadovauja Bruno Shotas.

Kursuose dėstys šie tautinių šokių mokytojai: I. Šilingienė, Ivaškienė, L. Brazdienė, Matulaitienė, Gobienė, Brechmanienė, R. Zotovienė ir Br. Shotas. Muzikiniams reikalingas -- muz. J. Zdanus. Jie visi yra prityrę su ilga praktika, daug metų dirbė su įvairiomis grupėmis.

Teoretines paskaitas skaitys: J. Vaičiūnienė -- Tautiniai šokiai Lietuvoje ir išelviyoje, Br. Jarmelienė -- Tautiniai drabužiai, Radauskienė -- Apie judesio me-

Dirvos novelės konkurso mecenatas Simas Kašėlonis ir Vilties Draugijos vicepirmininkas Kazys Pocius, V.A. Račkausko nuotrauka

NEEILINIS KONCERTAS DETROITE

Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų k-to pirm. Vytauto A. Staškevičiaus rūpesčiu š. m. gegužės 15 d. atvyksta iš Clevelando tos mokyklos vaikų ansamblis "Aukuras" (apie 70 dalyvių), kuris duos koncertą Detroito visuomenei ir mažiesiems, Lietuvių namuose gegužės 15 d., šeštadienį, 6:30 val. vakare. Koncertą organizuoja ir globoja dr. V. Kudirkos Lituanistinė mokykla ir Lietuvių B-nė.

Minėtas ansamblis įsteigtas prieš metus laiko ir iš girdų ir iš spaudos pasisakymų jau žiandien atrodo, yra plačiai išgarsėjęs. Jeigu kalbėsime tik apie chorą, kurį ruošia pasirodymams muz. Alf. Mikulskis, tenka nustebti, jog jaunieji dainininkai visas liaudies ir kitas dainas dainuoja 4-riais balsais, tad jau ši tikrovė kelia detroitiečiuose didelį susidomėjimą. Tuo tarpu sudėtis yra tokia: choras, tautiniai šokiai -- grupė jaunesniųjų ir vyresniųjų šokėjų, kanklių orkestras, kuriam vadovauja p. Ona Mikulskienė, šokėjų grupės vadovauja Teresė Neimanaitė ir Ingrida Stasaitė. Choras dainuos J. Žilevičiaus, J. Švedo, A. Mikulskio, St. Šimkaus ir J. Bertulio kompozicinius kūrinius.

Kursai bus daugiau akademinių pobūdžio. Priimami ne jaunesni kaip 17 m. amžiaus. Studentams stengiamasi duoti paramą.

Suinteresuoti dar gali kreiptis šiuo adresu: Kostas Januška, 2646 West 71 St., Chicago, Ill. 60629.

A.V.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Ansamblyje dalyvauja šokėjai, muzikai instrumentalistai ir vokalistai nuo 7 iki 13 metų amžiaus. Aukuro ansamblis jau šiuo metu gali pasididžiudamas parodyti, ką gali paskambinti mažosios kanklininkės, kurių yra 12, be to, tik 7-10 metų amžiaus.

Detroito lietuviai su dideliu susidomėjimu laukia šio ansamblio pasirodymo Detroito Lietuvių namuose. Tikimasi pilnutėlės salės klausytojų. Visi kviečiami į šią jaunųjų menininkų dainų ir muzikos demonstraciją. Programos išpildymas užtruks apie pusantros valandos.

(v.mg.)

Solistė Natalija Aukštuolienė su muziku Antanu Kalvaičiu Dirvos balioje Chicagoje išpildys meninę programą.
V.A. Račkausko nuotrauka

Mielam bičiuliui

NIKODEMUI ČEREKUI

mirus, jo žmonai P. J. ČEREKIENEI ir visai šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir drauge liūdime

Dr. A. Martus ir šeima

Dantų gydytojų draugijos suruoštame Martino balioje grupė viešnių.

A. Gulbinsko nuotrauka